

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології
на тему:

Лінгвостилістичні засоби вираження комічного у прозі
Юй Хуа

Студентки групи ЗМжит 60-22
факультету сходознавства
заочної форми навчання
Освітньої програми
Східна філологія: Китайська мова і література,
переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.06 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – китайська
Костюченко Наталі Володимирівни
Науковий керівник:
докт. філол. наук, проф. Валігура О.Р.

Допущена до захисту

«___» _____ 2023 року

Завідувач кафедри

_____

(підпис) (ПІБ)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ПОНЯТТЯ КОМІЧНОГО У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ТА КИТАЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ.....	7
1.1. Розвиток комічного у європейській літературі	7
1.2. Розвиток комічного у китайській літературі	9
Висновки до першого розділу.....	13
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОМІЧНОГО ДИСКУРСУ.....	14
2.1 . Особливості комічного дискурсу	14
2.2 Методологія дослідження комічного дискурсу	16
1.2.1. Сучасні концепції класифікації комічного.....	21
1.2.2. Тропи як лексико-семантичний засіб творення комічного ефекту.....	26
Висновки до другого розділу.....	28
РОЗДІЛ 3 ПРОЗА ЮЙ ХУА: ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАСОБИ ВІДОБРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО.....	29
3.1. Характеристика прози Юй Хуа.....	29
3.2. Засоби вираження комічного у прозі Юй Хуа	32
Висновки до третього розділу.....	60
ВИСНОВКИ.....	62
РЕЗЮМЕ.....	66
ДОДАТКИ	68
Список використаних джерел.....	69

ВСТУП

Аналіз гумору та комічного залишається важливою темою досліджень у різних галузях, охоплюючи філософію, психологію, лінгвістику, літературознавство та соціологію. Особливо цікаве вивчення проводиться в галузі філології, зокрема в лінгвостилістиці. Однак, серед усіх досліджень, особливу увагу привертає аналіз системи лінгвостилістичних засобів вираження комічного в сучасній китайській мові, зокрема в творчості визначеного автора, Юй Хуа (余华, народ. 1960).

Одним із ключових аспектів, який вивчається в аналізі творчості Юй Хуа, є використання художніх засобів для створення комічного ефекту. Автор систематично використовує різноманітні тропи та фігури мови, щоб досягти гумористичної атмосфери у своїх оповіданнях.

Актуальність даної теми зумовлена стійким інтересом мовознавців до системного вивчення естетичної категорії комічного та засобів її реалізації мовно-стилістичними засобами, а також необхідністю дослідження та опису засобів та прийомів комічного у дитячому літературному дискурсі на матеріалі англійської та української мов. текстах та дискурсах різних типів.

Мета дослідження полягає у дослідженні категорії комічного та її видів: гумору, іронії, сатири та у системному описі лінгвостилістичних засобів реалізації категорії комічного в сучасній китайській та українських.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- розглянути онтологію поняття комізму як естетичної категорії;
- описати сучасні концепції класифікації комічного;
- дослідити лінгвостилістичні засоби та прийоми вираження комічного;
- розглянути приклади використання мовних прийомів (тропів) вираження комізму;
- з'ясувати як проявляється лінгвістична природа комізму на різних текстових рівнях в китайського дискурсу;
- на матеріалі творчого доробку китайського авангардиста Юй Хуа дослідити застосування мовних прийомів досягнення комічного ефекту.

Об'єктом дослідження є засоби вираження категорії комічності у лінгвостилістичному дискурсі. Предметом дослідження є механізми лінгвостилістичних засобів та прийомів реалізації комічного на різних рівнях тексту.

Матеріалом дослідження слугують лексико-синтаксичних стилістичних прийомів, які слугують засобами досягнення комічного ефекту в китайсько- та українськомовному дитячому літературному дискурсі, отримані методом суцільної вибірки з доробку Юй Хуа, а саме 《活着》 («Жити») [42], 《空中爆炸》 («Вибух у повітрі») [41], 《西北风呼啸的中午》 («Опівдні з завиванням північно-західного вітру») [40].

Одиницею дослідження є лексичний, синтаксичний або лексико- синтаксичний фрагмент із тексту дитячого літературного дискурсу. Корпус текстового матеріалу складає прикладів вживання аналізованих засобів досягнення комічного ефекту.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у роботі застосовано комплексну методику дослідження, що включає методи семантико-стилістичного, контекстуального, метод кількісних підрахунків, а також описовий метод, що є підґрунтям для комплексної презентації результатів дослідження.

Практична цінність роботи полягає в тому, що висновки даного дослідження можуть бути використані на практичних заняттях із стилістики англійської мови, зокрема під час вивчення лінгвостилістичних засобів вираження комічного, а також в теоретичних дослідженнях, які засновані на проблемах лінгвістичного аналізу художнього тексту або в теорії перекладу.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження викладено на міжнародній науково-практичній відеоконференції “AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ” , 18-19 травня 2023 року за результатами якої було опубліковано тези доповіді на тему «ПОРІВНЯННЯ, ЯК ЗАСІБ ЗОБРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО У ПРОЗІ ЮЙ ХУА».

Структура роботи. Кваліфікаційна (магістерська) робота складається зі вступу, апробації, трьох розділів (з висновками до них), висновків, резюме, списку лексикографічних джерел та джерел емпіричного матеріалу.

У вступі висвітлено мету та актуальність наукового дослідження, завдання, які поставили для дослідження даної тематики, методи дослідження, об'єкт, практичну цінність кваліфікаційної роботи, предмет та матеріал дослідження. Також у вступі зазначено апробацію кваліфікаційної дипломної роботи.

У першому розділі визначається онтологічне поняття комічного, його природа та види, різновиди таких явищ як гумор, іронія, сарказм та сатира та засоби, за допомогою яких автор з блискавичною майстерністю досягає ефекту комічності в китаємовній літературі.

У другому розділі відбувається огляд методологічних засад дослідження. Досліджено види комічного, а також проілюстровано класифікацію таких художніх засобів комічного як тропи.

Третій розділ слугує практичною частиною дипломної роботи, а саме розглянуто на практиці лексико-синтаксичні засоби вираження комічного у доробку китайського автора Юй Хуа, продемонстровано способи використання таких художніх засобів як тропи, а також запропоновано переклад вищезгаданих літературних засобів українською мовою.

У висновках наводяться підсумки проведеного дослідження та кількісні підрахунки магістерської роботи.

РОЗДІЛ 1. Поняття комічного у європейській та китайській літературах

1.1. Розвиток комічного у європейській літературі

Питання комічного є важливим предметом вивчення гуманітарних наук різних часів та народів. Відтак, у західній культурі першим класифікатором категорії смішного був Цицерон (I-II століття до н.е.). Він розділив комізм на два основних типи [Berger, с. 23-34]:

- виникнення комічного з самого змісту предмету;
- формування словесної дотепності, що вміщує в собі: двозначність, несподіваний умовивід, каламбури, незвичайні тлумачення власних імен, прислів'я, алегорію, метафори, іронію.

У свою чергу Квінтіліан (I століття) виділив 6 ознак причинності сміху [2, с. 300-375]: вишуканість, граціозність, пікантність, жарт, гострота, добродушне жартування.

Більшого розвитку, збагачення та вдосконалення комічне досягло у пост-ренесансний (прибл. XVIII ст.) період історії. Саме в той час з'являється поняття романтичної іронії, що мала прямий зв'язок з поетикою романтизму. Тоді іронія стала найпоширенішим принципом осмислення буття, де підкреслювалась недосконалість та суперечливість світу.

У комізмі можна помітити і важливе антропологічне значення. Згідно з І. В. Гете, «характер людини найкраще виявляється в її здатності знаходити смішним». Це може стосуватися окремих осіб, соціальних або національних груп, а також цілих епох окремо. Наприклад, те, що вважається смішним в одному культурному середовищі, може викликати обурення в іншому, або ж те, над чим сміялись наші предки, може бути неприйнятним для сучасної людини.

Одночасно зазначаючи, що комічне залишається важливим елементом у сучасній європейській літературі, варто відзначити, що його використання не тільки не втрачає актуальності, а й продовжує активно розвиватися. Так, Т. Манн дав вагомий вклад у дослідження комічного, розглядаючи концепцію епічної іронії як основи для сучасного реалізму. Початок цієї концепції можна відслідкувати в романтичній іронії, яка освітлювала оточуючий світ з позиції свободи та об'єктивності, уникаючи

моралізаторства. Таким чином, «епічна іронія – це скоріше іронія серця, наповнена любов'ю; це велич, що живить ніжність до дрібниць» [Giorgadze, M., 2014].

З іншого боку, цивілізований гумор іноді розглядається як обмежений у своїй здатності вираження природного сміху. Об'єктивною передумовою для збагачення гумору, у такому випадку, є здатність до абстракції та узагальнення [Giorgadze, M., 2014].

Виходячи з цього, можна вважати, що в лінгвістиці також визначається як ієрархічне упорядкування ознак концепції комічного, що виокремлені з трьох вимірів знань про комічне: універсально-сислового, пов'язаного з загальними знаннями у культурі людства; узагальнено-змістового, яке відображає знання, що є типовими для культурної спільноти; і оцінно-образного, що відтіняє індивідуальні знання, унікальні в розумінні комічного кожною окремою особистістю. Універсально-сисловий вимір включає два архетипи – сміх і маска. Гумор, іронія, сарказм, сатира розглядаються як базові елементи вивчення концепції комічного в загальній культурі людства [30].

Зазвичай, засоби та прийоми комічного у філологічній та естетичній літературі часто переплітаються, іноді при цьому ці терміни розглядаються як взаємозамінні. Проте, важливо відзначити, що засоби комічного охоплюють інші методи, які викликають сміх. Ці методи можуть бути лексичними, синтаксичними, фразеологічними та граматичними.

Можна спробувати впорядкувати схему виникнення комічного наступним чином: об'єктивно смішне явище – засоби комічного – форми комічного (такі як гумор, іронія, сатира) – результат, а саме, сміх (комізм) [Lipka, L., 2009].

Прийоми комічного становлять об'єкт вивчення естетики, лінгвістики та літературознавства, пропонуючи широкий спектр можливостей для виникнення та розвитку [Lipka, L., 2009]. Ці прийоми можуть бути використані відповідно до сюжету твору, характеристики його явищ та образів, а також у контексті поведінки та ситуацій персонажів; комізм може виникати за допомогою різних засобів, таких як герої, одяг, предмети та інше.

В. Костюк детально аналізує різні прийоми та засоби комічного у своїх дослідженнях, виділяючи, зокрема, "метафоричність" та "уособлення". Для

ілюстрації можна згадати вірш, де автор змальовує бюрократа як продовження дерев'яного столу та крісла, використовуючи уподібнення для комічного висміювання [Mallan, K., 1993]. Також пояснюється поняття "уособлення", що включає в себе сатиричну гіперболізацію, розглядаючи її як два різні засоби: перебільшення (гіпербола) і применшення, пом'якшення (евфемізм).

Існують різні види комічного, такі як гумор, іронія, сатира, пародія, гротеск, карикатура і т.д. Ця різноманітність наявна через поєднання різних форм і прийомів комічного [Ноеу, М., 2000].

Отже, питання комічного є значущим у гуманітарних науках, вивчаючи його розвиток від давньоримських класифікацій до сучасних підходів. Комічне не тільки розважає, але й має важливе антропологічне значення, відображаючи характер людини та її сприйняття смішного в різних культурних контекстах. У сучасній літературі та мовознавстві вивчаються прийоми комічного, які можуть виявлятися у різних формах, таких як гумор, іронія, сатира, пародія тощо. Засоби комічного включають лексичні, синтаксичні та інші мовні прийоми, що створюють смішні ефекти. Таким чином, комічне залишається важливим об'єктом вивчення, розглядаючи його різноманітні аспекти та вплив на сприйняття світу.

1.2. Розвиток комічного у китайській літературі

В історії китайської літератури виявлення комічного дискурсу має свої корені в давньому часі, а саме в "Книзі пісень" (《诗经》) у XI-VI століттях до н.е. За дослідженням китайського гумору відомого науковця Ван Цзюе, вже тоді виявлено, що комічне пов'язане з емоціями та може виявлятися у недолугих словах, рухах та зовнішньому вигляді [司马, 迁, 2008].

У китайському літературному каноні, Сим Цянь у своїх "Історичних записках" (《史记》) розглянув питання комізму в розділі "Смішна біографія" (《滑稽列传》), вказавши на тісний зв'язок комічного із смішними виявами емоцій. Цяна визначав комічне через недолугі висловлення, жести та зовнішні риси особистості [司马, 迁, 2008].

З іншого боку, трактат "Різьблений дракон літературної думки" (《文心雕龙》) у VI столітті розкривав комічне як те, що має відхилення від звичайних норм та прихований смішний сенс [方, 传余., 2010]. Такий підхід дозволяв охопити різноманітні аспекти комічного, включаючи нестандартність та таємничість, які додавали нові виміри його розумінню.

Період Воюючих царств у Китаї (V-III століття до н.е.) був особливим часом для розквіту комічної літератури. У цей період виникли та розвивались різноманітні жанри комічних творів, такі як гумористичні вірші, оповідання, комедії, піншу (гумористичні пісні), сяншен (гумористичні есе), куайбань (гумористичні оповіді) тощо [10, с. 679]. Цей період сприяв не лише зародженню, але й розквіту комічного мистецтва, що стало важливою складовою культурної традиції.

У XX-XXI століттях активне вивчення комічного у китайській культурі отримало новий поштовх. Вчені ретельно досліджують культурні особливості гумору, індивідуально-авторські вияви комічного, проблеми перекладу комічних творів та мовні механізми, що породжують комізм.

Однією з ключових проблем вивчення комічного в сучасному Китаї є складність поділу його на різні види, такі як гумор, іронія, сатира, сарказм. Традиційно, китайські літератори виділяють тільки гумор (幽默) та іронію або сатиру (讽刺), ставлячи під сумнів необхідність виокремлення інших видів. Це викликає дебати та аналізи в межах китайської культурної традиції [方, 传余., 2010].

При роботі з китайськими джерелами зустрічається проблема в перекладі термінів, які описують різновиди комічного – сарказм, сатиру чи іронію. Різні варіанти перекладу цих термінів існують, наприклад, сатира перекладається як 冷嘲热讽, іронія – як 反讽, 冷嘲, сарказм – як 亘苦, 辛辣挖苦讽刺. Хоча існують окремі переклади для кожного терміну, вони не завжди використовуються китайськими вченими.

Перші письмові згадки про термін 《讽刺》 виявлено у видатному літературному трактаті "Різьблений дракон літературної думки" [薛, 宝琨, 1985], що свідчить про давні корені розуміння комічного в китайській культурі.

Цікавість полягає в тому, що розуміння комічного в китайській культурі може бути порівняне зі смаковими рецепторами, вказуючи на важливу роль їжі в житті китайців. За класифікацією професора Ліна, різновиди комічного подібні до шести основних смаків: іронія – кисла, сатира – гостра, сарказм – пекучий, гіркий, гумор – солодкий, чорний гумор – солоний, плаский гумор – прісний [方, 传余., 2010].

Вивчення китайської комічної літератури в останні століття взяло свій розвиток завдяки внеску таких визначних постатей, як Лу Сінь, Лао Ше, Ван Сяобо, Чжан Веньтао, Чжуан Пен та інші. Їхні твори та дослідження додають багатство розумінню комічного в контексті китайської літератури. Отже, комічне активно розвивалось як в європейській, так і китайській літературах. Перша класифікація у західній культурі відбулася у I-II століття до н.е. Цицероном, а в китайській перші згадки про існування комічного дискурсу були знайдені у XI-VI ст. до н.е. в «Книзі пісень». Не дивлячись на близькі часові рамки розвитку комічного, в різних культурах є відмінності у розумінні так класифікації комічного: відтак європейській культурі притаманна чітка структурованість та ширша класифікація (наявність окремих понять для гумору, іронії, сатири і тд.), тоді як в китайській культурі смішне ділиться лише на дві категорії.

Висновки з дослідження розвитку комічного дискурсу в історії китайської літератури вказують на його давні корені та постійне еволюційне вдосконалення. Вже у XI-VI століттях до н.е. у "Книзі пісень" виявлено докази існування комічного дискурсу, а Ван Цзюе та Сим Цянь докладно розглядали його зв'язок із емоціями, висвітлюючи його вияви у недолугих словах, рухах та зовнішньому вигляді.

Літературний канон китайської культури доповнив розуміння комічного завдяки трактату "Різьблений дракон літературної думки" у VI столітті, де комічне характеризується відхиленням від звичайних норм та прихованим смішним сенсом. Цей підхід розширював спектр розуміння комічного, враховуючи його нестандартність та таємничість.

Період Воюючих царств у Китаї (V-III століття до н.е.) визначався як час розквіту комічної літератури, що призвело до виникнення та розвитку різноманітних жанрів комічних творів, включаючи гумористичні вірші, оповідання, комедії, піншу, сяншен,

куайбань тощо. Цей період став важливим для сформування комічної традиції в китайській культурі.

У XX-XXI століттях вивчення комічного в китайській культурі отримало новий поштовх, зосереджуючись на культурних особливостях гумору, індивідуально-авторських виявах комічного, проблемах перекладу комічних творів та мовних механізмах, що породжують комізм. Сучасні дослідження вказують на складність поділу комічного на види, такі як гумор, іронія, сатира, сарказм, що породжує дебати в межах китайської культурної традиції.

Отже, розвиток комічного в історії китайської літератури відзначається його глибокими коріннями, різноманітністю визначень та постійним експансією в різні періоди культурної історії.

Висновки до першого розділу

Дослідження історії та еволюції комічного дискурсу в гуманітарних науках, починаючи з класифікації Цицерона, розкриває його витoki та основні поділи. Починаючи з робіт Квінтіліана та романтичної іронії у пост-ренесансному періоді, вивчення антропологічного значення комічного вказує на його роль у відображенні людської природи у різних культурних контекстах.

В контексті європейської літератури комічне залишається актуальним і визначає певні тенденції, а лінгвістичний аналіз підкреслює різноманітність прийомів та засобів комічного. Зазначено, що комічне залишається важливим об'єктом вивчення, розкриваючи його різноманітні аспекти та вплив на сприйняття світу.

Розділ про розвиток комічного дискурсу в історії китайської літератури підкреслює його давні корені та постійне еволюційне вдосконалення. Зокрема, період Воюючих царств в Китаї визначався розквітом комічної літератури та виникненням різноманітних жанрів. У XX-XXI століттях активне вивчення комічного в китайській культурі зосереджено на культурних особливостях гумору та проблемах перекладу. Результати сучасних досліджень вказують на складність поділу комічного на види в рамках китайської культурної традиції.

Отже, розвиток комічного в історії китайської літератури та в європейській літературі свідчить про глибокі корені та постійну експансію цього явища в різні періоди культурної історії.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОМІЧНОГО ДИСКУРСУ

2.1. Особливості комічного дискурсу

У рамках багатовікової філософської традиції виділяють три основні підходи до вивчення категорії комічного: теорію переваги, теорію розрядки та теорію невідповідності. Основна відмінність між цими підходами полягає у спрямованості на їхній об'єкт – гумор або сміх. Теорія переваги приділяє увагу тому, як слухачі відчують стосовно предмету жарту. Теорія розрядки фокусується на ефекті сміху та гумору, який виникає від розрядження емоційної напруги. З іншого боку, теорія невідповідності аналізує умови, необхідні для того, щоб щось стало смішним. Кожен з цих підходів розкриває аспекти, що сприяють розумінню природи комічного та його ролі у вираженні сміху.

Останні 50 років ці три філософські підходи привертали увагу лінгвістів, причому семантичний та прагматичний аспекти гумору вийшли на передній план [Dixon, N. E., 1980]. Розглянемо кожен з теорій докладніше:

1. Теорія переваги припускає, що сміх виникає внаслідок відчуття переваги одного індивіда над іншим. Наприклад, у гуморі Платона можна вбачити вияв бажання вищого стану або вираження бажання властивостей, які вважаються смішними в інших.

2. Теорія розрядки акцентує увагу на ефекті сміху та гумору, який виникає від розрядження накопичених емоційно-експресивних напруг. Сміх може бути спричинений розрядкою смішних ситуацій чи несподіваних поворотів.

3. Теорія невідповідності досліджує умови, які необхідні для того, щоб щось вважалось смішним. Часто це пов'язано з несподіваними, амбігвалентними або протиріччями між очікуванням і реальністю.

Ці три підходи відкривають широкий простір для розуміння, як мовленнєві засоби можуть створювати комічні ефекти та викликати сміх у людей. І дослідження гумору через лінзу семантики та прагматики сприяє глибшому розумінню ролі комічного в мовленні та суспільстві.

Теорія переваги висвітлює ідею, що гумор виявляє свою перевагу над іншими людьми або речами, а сміх служить реакцією організму на усвідомлення цієї переваги. Історично ця теорія має свої корені в ранніх письмових творах гумористичного характеру, таких як "Іліада" Гомера або старозавітні тексти [Lefcourt, H. M., 2001]. Здебільшого сформульована Платоном у "Філебі", ця концепція знайшла підтримку в роботах видатних філософів, зокрема Аристотеля, Гоббса і Хейворта. Застосування цієї теорії дозволяє аналізувати гумористичні висловлювання у політичному дискурсі, де глузливий характер часто використовується для пониження опонентів. Наприклад, політичні карикатури та сатиричні твори іноді використовують гумор для насмішки політичних фігур та висловлення критики.

Теорія розрядки в контексті комічного націлено на розгляд психічних та психологічних функцій, таких як розумова розрядка, відпочинок та зняття напруги. Шафтсбері, один із піонерів цієї теорії, доклав зусиль до розкриття її філософсько-естетичних аспектів у творі "Sensus Communis: Есе про свободу розуму та гумору" (1727) [Ludovici, A., 1933]. Пізніше цій теорії приділив увагу Олександр Бейн, а її завершення відзначив Герберт Спенсер. Він стверджував, що накопичена енергія, здобута під час різних видів діяльності, має розряджатись, а гумор, що фізіологічно проявляється у сміху, надає людині можливість вивільнити цю енергію. Важливо відзначити ідею Спенсера, що сміх не завжди є реакцією на ситуацію, в якій всі учасники почуваються комфортно [Clear, J., 1993].

Зігмунд Фрейд, розробляючи один із перших системних підходів до теорії розрядки [4], спочатку був зацікавлений у теорії сміху Спенсера, проте змінив її, пристосовуючи до вимог психотерапевтичної практики. В цій теорії основний акцент робиться на розповідачеві жарту, в той час як слухач може легше віддаватися цьому процесу, слідуючи вказівкам розповідача. Взагалі, більшість сучасних теорій комічного признають, що розрядка може бути важливим елементом механізму комічного.

Наприклад, Шафтсбері наголошував на тому, що гумор є способом зняття напруги та сприймається як важливий компонент психічної гармонії. Спенсер, розширюючи цю ідею, стверджував, що в сміху проявляється розрядка накопиченої

енергії. Його погляд на гумор і сміх був фізіологічною концепцією, де сміх, як фізіологічна реакція, сприяє вивільненню енергії. Фрейд вважав, що сміх є вираженням розрядки сексуальної напруги та емоційного стресу.

Ці теорії можна інтерпретувати в контексті сучасних наукових підходів, де вивчення емоцій та їхнього фізіологічного прояву стає ключовим аспектом психологічних та нейронаукових досліджень. У новому світлі вони допомагають розуміти взаємодію між мозком, емоціями та комічним сприйняттям, а також вплив гумору на психічне здоров'я та соціальні відносини.

2.2. Види та засоби відображення комічного

2.2.1. Сучасні концепції класифікації комічного

Вчені з різних наукових шкіл представляють різноманітні підходи до класифікації форм комічного, зазначаючи від двох до семи основних видів. За однією з концепцій, важливими формами є гумор та сатира, в той час як інші науковці визнають існування семи форм, що включають гумор, іронію, жарт, сатиру, насмішку, сарказм та гротеск [Гром'як, Р. Т., Ковалів, Ю. І., Теремко, В. І., 2007].

Різні точки зору на роль гумору та сатири в комічному виявляються у різних теоретичних концепціях. Деякі вчені розглядають гумор і сатиру як рівноправні форми вираження комічного, вказуючи на їхню важливість у структурі комічної літератури та мистецтва. Інші науковці, натомість, визначають їх як різні аспекти комічного, підкреслюючи відмінності у їхніх цілях та ефектах [Гром'як, Р. Т., Ковалів, Ю. І., Теремко, В. І., 2007].

Окрім цього, обговорення різних концепцій щодо класифікації комічного може включати аналіз того, які культурні та історичні впливи визначають вибір тих чи інших категорій комічного в певних наукових школах. Наприклад, підходи до розуміння гумору та сатири можуть відрізнятися в залежності від контексту та традицій певної культури.

Також, важливо враховувати, що сучасні дослідження в області комічного можуть розширювати та змінювати існуючі концепції, пропонуючи нові підходи до розуміння різних форм цього явища. При цьому вчені можуть вивчати, як змінюється

сприйняття гумору та сатири в сучасному суспільстві під впливом соціокультурних трансформацій.

Серед різноманітних форм комічного ми зосереджуємося на вивченні найвідоміших та найбільш естетичних проявів, а саме гумору, сатири, іронії та сарказму в їхній традиційній інтерпретації.

Термін "гумор" в англійській мові походить від французького слова, що в свою чергу має латинське коріння та перекладається як "волога" чи "рідина". Хоча зв'язок між рідиною та гумором може здатися неочевидним, розвиток цього терміну стає зрозумілим, якщо звернутися до античної медицини та її вчення про життєві соки організму людини, які впливають на її настрій. Згідно з цією концепцією, чотири рідини в організмі визначають чотири характери чи темпераменти [Ковалів, Ю. , 2007]. Таким чином, антична ідея полягала в тому, що гумор подібний цілющій рідині, яка пронизує всі аспекти нашого тіла.

У сучасному використанні англійською мовою це слово отримало значення "глузування" або "смішка". Однак коріння терміну вказує на глибокий зв'язок з фізіологічними процесами та емоційним станом людини. Гумор, як визначний елемент комічного, відображає традиції і мислення античних культур, зберігаючи свою актуальність у сучасному світі.

Таке ж стосується інших форм комічного, які ми досліджуємо. Сатира, іронія та сарказм, хоча можуть сприйматися як сучасні концепції, також мають глибокі корені в історії та культурі. Розуміння їхнього виникнення та еволюції може розкрити не тільки специфіку комічного, але й його взаємозв'язок з соціокультурним контекстом.

Гумор, виступаючи на тлі інших форм сміху, виявляється не лише розважливим, але й важливим інструментом, що сприяє більш глибокому розумінню та серйозному ставленню до об'єкта. Відзначаючись своєрідністю, гумор ставить за мету спонукати до ретельного аналізу, взяти на увагу істинність речей, незважаючи на їхню комічність. В жагучому прагненні до складної оцінки, вільної від загальноновизнаних стереотипів, гумор розкриває невидиме під покривом ненавмисних витівок, реальну природу речей приховану за їхньою фантасмагорією. Він знаходить піднесене в нікчемному, мудрість у безглуздому, а сумне в смішному, як висловив Жан Поль,

один із піонерів теорії гумору, порівнюючи його із птахом, що завжди летить угору до небес, не забуваючи при цьому про землю [Звонська, Л. Л., Корольова, Н. В., Лазер-Паньків, О. В. та ін., 2017].

Згідно з тлумачними словниками, гумор може бути розглядалий як "доброзичливо-глузливе ставлення до чогось, спрямоване на викриття недоліків; уміння подати або зобразити щось у смішному вигляді" [Ліпка, Л., 2009]. Також, це може бути розглянуто як "добродушний сміх, незлобна насмішка, пройнята комічним настроєм ставлення до чогось, включаючи недоліки та слабкі сторони" [Horton, N. , 2005].

А. О. Щербина розглядає термін "гумор" в контексті мінімум трьох значень, зміцнюючи його різноманітність та глибину. По-перше, гумор визначається як літературний жанр чи твір, що має гумористичний спрямування. По-друге, це відноситься до почуття гумору, яке є важливим психологічним аспектом сприйняття життя. Третє значення відображає форму комічного, що включає осміювання та критичне ставлення [Ковалів, Ю. , 2007].

Останнє значення, яке є естетичною категорією, тісно переплітається з психологічним терміном "почуття гумору", а також взаємодіє з подібними концепціями, такими як іронія та сатира. Здатність розпізнавати та сприймати смішні аспекти життя визначається як фундаментальна характеристика людини [Ковалів, Ю. , 2007].

Це дозволяє розглядати гумор як багатогранний феномен, який включає в себе не лише конкретний літературний жанр, але й широкий спектр емоцій, психологічних особливостей та сприйняття довкілля. Такий підхід розширює розуміння гумору, надаючи йому різноманітний контекст та визначаючи його значення для індивіда і суспільства.

«Чорний гумор» не має однозначного та остаточного визначення, і вчені виявляли певну уклінливість у бажанні уникнути жорсткого формулювання, описуючи його як жарти, що стосуються нещасливих ситуацій або людей, знаходячись у важкому становищі. У "Словнику світових літературних термінів" чорний гумор визначається як гумор, чиїм об'єктом стає переосмислення та

глузування над моральними цінностями, викликаючи здебільшого приглушену, похмуру усмішку [62].

Чорний гумор можна сприймати як один із способів реагування на зло та абсурдність життя. Його особливість полягає в здатності висвітлювати та коментувати важкі ситуації чи морально складні питання шляхом гострого та, часом, несподіваного гумору. Це вираження комічного ставить під сумнів звичні стандарти та викликає рефлексію над природою жарту та його впливом на суспільство.

Іронія представляє собою особливий вид комічного, де відбувається ідейно-емоційна оцінка, ґрунтуючись на структурно-експресивному принципі мовної та стилістичної іронії [17, с. 358-385]. Цей вид комічного визначається виразним відтворенням насмішки чи лукавства, де слово вживається в контексті, яке суперечить його буквальному значенню, викликаючи заперечення або сумнів. Іронічний підхід проявляється у перевазі або поблажливості, скептицизмі чи насмішці, які вкривають глузування: «Іронія – це інструмент холодної та незворушної критики» [18, с. 5-20].

Іронія, як особливий елемент комічного, відкриває перед глядачем чи читачем можливість розуміти ситуації на різних рівнях – буквальному та переносному. Цей підхід може мати величезну силу в культурі, дозволяючи висміювати або критикувати певні явища чи стереотипи без прямого висловлення. Іронічна глибина додає інтелектуального гумору та стає засобом вираження складних думок та почуттів.

Сатира – це виразне відображення комічного, за допомогою якого акцентується негативне переосмислення зображувального об'єкта. Це особливий літературний спосіб подання реальності, який вказує на відмінність об'єкта від ідеалу. В суті, сатира є формою вираження обурення і гніву. Сатиричний сміх виступає як інструмент, спрямований на руйнування застарілих та неідеальних концепцій, з метою відкриття дороги для прогресивного та покращеного [19, с. 150-167].

Сатира, як вид комічного, допомагає не лише розважити, але й висловити критичне ставлення до різних аспектів суспільства. Її завданням є не лише розважати аудиторію, але й викликати задум про те, як можна поліпшити чи змінити існуючі структури. У цьому контексті сатира виступає не лише як різке вираження комічного, але і як критична форма висловлення, спрямована на покращення суспільства.

Сарказм представляє собою одну з виразних форм комічного, де іронія співпадає з елементами сатири. Цей вид комічного можна вважати найвищою ступенем іронії, що базується не лише на підсиленні контрасту між неявним і вираженим, але й на прямому викритті неявного [20, с. 650-651]. Сарказм, також охоплюючи елементи сатири, вирізняється гострим насмішливим викриванням чого-небудь, і часто використовується в публіцистичних творах. Основною рисою сарказму є приховане негативне забарвлення, побудоване на позитивному твердженні.

Важливо визначити, що сарказм виступає не лише як інструмент комічного висміювання, але й як засіб виразної критики. Використовуючи цей стиль, автори можуть висловлювати свої думки чи враження стосовно певних явищ або подій, додавати лайливий настрій до своїх висловлювань та спонукати читача чи глядача до роздумів.

Абсурд представляє собою наймолодший вид комічного, який виник у ХХ столітті та є як художнім прийомом, так і окремою оповідальною течією, а навіть стилем, за словами О. Чернорицької. Вона визначає абсурд як "приховану логічну суперечність, нонсенс, вислови, позбавлені глузду, що виникають внаслідок мимовільного, іноді свідомого, відходу від істини" [Ковалів, Ю., 2007].

Важливо відзначити, що абсурд не є просто вигаданою нісенітницею, що викликає сміх своєю нереальністю. Навпаки, це суперечливе висловлювання, яке одночасно містить як заперечення, так і ствердження, або з якого може виникнути суперечність. Абсурд виступає як відображення абсурдності світу або життя, і відзначається відхиленням від звичайних норм та логіки. У творах, що використовують абсурд, можна виявити непередбачувані обороти сюжету та несподівані розвитки подій, які підкреслюють безглуздя або нелогічність певних аспектів життя чи суспільства.

Отже, гумор, виступаючи як особливий інструмент комічного, не лише призначений для розважання, але й відкриває широкий простір для глибокого розуміння та критичного ставлення до різних аспектів життя. Зокрема, форми комічного, такі як іронія, сатира, сарказм та абсурд, надають можливість не лише сміятися, але й висловлювати критичні думки, розкривати суперечності та викликати

рефлексію над суспільними явищами. Гумор, в своїй різноманітності, стає не лише засобом розваги, але і потужним інструментом вираження ідей та формування культурного сприйняття.

2.2.2. Тропи як лексико-семантичний засіб творення комічного ефекту

Необхідно провести розмежування між поняттями "види комічного" та "засоби комічного". Серед видів комічного виділяють гумор, іронію та сатиру.

Порівняння, у термінах лінгвістики, є тропом, стилістичним прийомом, що використовується для пояснення або підкреслення одного предмета чи явища за допомогою іншого, використовуючи порівнювальні зв'язки та відповідні сполучники, такі як "як," "мов," "немов" та інші [Гром'як, Р. Т., Ковалів, Ю. І., Теремко, В. І., 2007].

Порівняння відіграє важливу роль в художньому мовленні та має значущий вплив на виразність та образність тексту. Наприклад, у вірші "Як зорі сяють у нічному небі, так твої очі освітлюють моє серце," автор використовує порівняння, щоб передати схожість між блиском зірок та світлом у кохання.

У лінгвістиці порівняння допомагає зрозуміти та переосмислити характеристики об'єктів чи явищ шляхом встановлення паралелей між ними та іншими, вже відомими об'єктами. Наприклад, у вислові *"Стріла пронзила його серце, як гарячий ніж,"* порівняння допомагає уявити біль та інтенсивність враження, що викликані стрілою.

Не лише в художній літературі, але й у науковому стилі мовлення використання порівнянь може посилити зрозуміння та виразність ідей. Наприклад, у науковому дослідженні можна сказати: *"Текстовий аналіз можна порівняти з розкриттям планетарної системи, де кожен елемент взаємодіє та впливає на загальний контекст."*

Таким чином, використання порівнянь у мовленні сприяє не лише естетичному аспекту тексту, але й поглиблює розуміння читача, роблячи інформацію більш доступною та виразною.

Термін "іронія" залишається предметом різноманітних трактувань у галузях естетики, лінгвістики, філософії, психології та літературознавства. У "Українській мові" іронія описується як *"різновид антифрази, троп, де з метою прихованого глузування або для легкого добродушного жарту мовна одиниця з позитивно-*

стверджувальними значеннями вживається з прямо протилежними характеристиками" [3, с. 214].

Іронія, невід'ємна від гумору, сатири та гротеску, виступає не лише як засіб вираження, але і як ключовий компонент, що додає глибину та смисловий шар тексту. У контексті художнього твору іронія впроваджується як важливий елемент, що допомагає авторові передати свою суб'єктивну точку зору. Вона служить стилістичним засобом, який відображає авторське ставлення до подій, персонажів чи суспільства загалом.

Мовні одиниці, які набувають асоціативного значення за допомогою засобів комічного, стають своєрідними інструментами, які перетворюються в руках автора. В майстерних руках письменника вони отримують нові відтінки і тонкощі, що роблять їх доступними для різних рівнів тлумачення. Такий підхід покликаний задовольняти інтелектуально-підкутого читача, який здатен сприймати глибші шари смислу та іронії.

Іронія виступає як мовний вираз критичного мислення, прихованого за підтекстом та контекстом. Цей засіб вираження може набувати різних форм, від субтильної до бурхливої, залежно від авторських намірів та характеру літературного твору. Наприклад, у творах Марка Твена іронія виявляється через глибоке розкриття соціокультурних протиріч і влучні сатиричні зауваження, що підкреслюють вади суспільства.

Окрім того, іронія може бути асоційована із суб'єктивністю автора, яка пронизує текст і відображає його особисті переживання та погляди. Використання іронії дозволяє авторові тонко виражати свої почуття та власну оцінку подій. Наприклад, в творі Джорджа Оруелла "1984" іронія використовується для розкриття безглуздя тоталітарних режимів та розкриття їхнього внутрішнього суперечення.

Навпаки, асоціативна іронія набуває форми завдяки використанню різноманітних стилістичних прийомів на різних рівнях мови, таких як лексичний, синтаксичний та лексико-семантичний. Цей вид іронії стає складною та значущою структурою, яка реалізується в мегаконтексті, охоплюючи більш широкий діапазон

тексту. Використання асоціативної іронії вимагає від автора вміння виражати комічне за допомогою засобів вираження на різних рівнях.

Для кращого розуміння цих концепцій розглянемо конкретні приклади іронії. У ситуативній іронії може виявитися фраза, яка звучить досить логічно в контексті, але при цьому має приховане, зазвичай негативне значення. Наприклад: "Чудова ідея вирушити на прогулянку під час дощу!" Тут іронія полягає в контрасті між очевидною позитивною оцінкою та саркастичним висловленням, враховуючи дощ.

Асоціативна іронія може виявитися через використання лексичних чи синтаксичних прийомів, які надають слів або висловленням альтернативні або неочікувані асоціації. Наприклад: *"Відкривши коробку з подарунком, вона побачила новий ноутбук – радість або кара?"* Тут іронія полягає в розриві між очікуванням радості від подарунка та негативним зворотом, який може виникнути у результаті нового ноутбука.

Метафора є одним із найбільш розповсюджених тропів у мові. Її основна функція полягає в передачі переносного значення через виявлення схожості або контрасту з предметом та втілення суб'єкту чи об'єкту у формі образу. Метафора робить мовлення більш експресивним та виразним, сприяючи глибшому розумінню змісту.

Для ілюстрації, розглянемо вислів В. Голобородька: *"Факел неба цвіте глечиками хмар"*. У цьому вислові метафора використовується для створення образного зображення явища. Вона переносить уявлення про цвітіння факела на природний пейзаж, використовуючи слова "глечиками хмар". Така метафора додає поетичності та емоційного вибуху, роблячи вислів більш пам'ятним та виразним.

У літературі та повсякденному мовленні метафори використовуються для передачі абстрактних понять, вираження емоцій, або створення відчуття образності. Наприклад, у фразі "море часу" слово "море" виступає метафорою, виражаючи ідею безмежності та невпинності часу. Такі вирази сприяють розширенню та збагаченню мовлення, а також викликають в слухачів чи читачів відчуття асоціацій та емоційних реакцій.

Метонімія представляє собою троп, який відрізняється від метафори тим, що базується на суміжності предмета чи явища в часовому, просторовому або причинно-

наслідковому відношенні. Цей стилістичний прийом використовується для створення образів та підсилення виразності мовлення.

Розглянемо приклад метонімії у фразі "весь театр аплодував". У цьому вислові слово "театр" не вказує безпосередньо на будівлю чи сцену, але, навпаки, стає заміником "глядачів". Таким чином, воно перейменовує частину театрального середовища для позначення всього колективу глядачів, які виражають своє задоволення аплодисментами. Метонімія в цьому випадку допомагає передати не лише сам акт аплодування, але й активну участь аудиторії у створенні атмосфери.

У літературі та повсякденному мовленні метонімія використовується для збагачення змісту та створення виразних образів. Наприклад, у вислові "читати Шекспіра" слово "Шекспір" не обов'язково вказує на самого письменника, а може слугувати як перейменування для його творів або літературного доробку. Така метонімія дозволяє передати ширший контекст та асоціації, пов'язані з іменем письменника.

Синекдоха, що корінням має грецьке слово "співвідношення", є важливим стилістичним засобом, який базується на використанні кількісних або кількісно-якісних відношень між предметами та явищами. Цей троп входить у групу метонімії, але відрізняється своєю специфікою, оскільки полягає у вживанні форми однини для позначення множини або, навпаки, вживанні форми множини для вираження однини. Крім того, синекдоха може використовуватися для заміщення визначеного числа невизначеним, або видового поняття замість родового.

Приведемо приклад синекдохи в рядку Лесі Українки: "Я б не лишила тебе в самотині, країно моя!" Тут слово "країна" використовується як синекдоха, представляючи в собі більше широке та абстрактне поняття – "Україна". Вживання терміну в однині замість назви країни дозволяє авторці звертатися до нею особисто, виражаючи почуття глибшого зв'язку та емоційної включеності.

Додаткові приклади синекдохи можна знайти у виразах подібного типу, де частина вживається для позначення цілого, наприклад: "Він має багато усіх рук на палубі", де "усі руки" вказують на команду корабля взагалі. Цей прийом дозволяє

авторам створювати барвисті та образні висловлювання, акцентуючи увагу читача на певних деталях або аспектах зображуваного.

Гіпербола здатна зробити висловлювання яскравим та запам'ятовуваним. Цей троп базується на навмисному перебільшенні, що дозволяє досягти підвищеного ефекту виразності та підкреслити важливі моменти висловленої ідеї. Гіпербола використовується в мові для створення емоційно заряджених, образних висловлювань. Подавати інформацію у вигляді гіперболи дозволяє авторам підняти настрій, підсилити враження та долучити читача чи слухача до вираженого.

Наприклад, в висловлюванні *"Я говорив це тисячу разів"* гіпербола використовується для підкреслення інтенсивності або частоти висловлювань, не обов'язково відповідаючи дійсності. Це може мати мету вразити аудиторію, підкреслити важливість сказаного чи створити ефект пам'яті.

Поза цим прикладом, гіпербола зустрічається в багатьох аспектах нашого мовлення. Наприклад, *"Я згину від голоду"* може вказувати не на реальну загрозу голоду, а на велику пристрасть до чогось. У літературі, також знайдете використання гіперболи для зміцнення образів і поглиблення емоційного зв'язку з персонажами: *"Вони чекали вічності, передусім усього вічності."*

Літота, походячи від грецького слова "простота, помірність," є стилістичним тропом, який визначається навмисним зменшенням величини, сили чи значення зображуваного об'єкта чи явища. У порівнянні з гіперболою, де використовується перебільшення для створення виразного ефекту, літота служить засобом, що протилежний за своєю природою.

Літота може виявлятися в мовному вираженні об'єкта як меншого, ніж він є насправді, з метою створення ефекту помірності чи скромності. У відомому оповіданні Марії Вовчок зустрічається приклад літоти, коли бабуся описується як *"малесенька, ледве од землі видно."* У цьому висловленні, вжите вираження *"малесенька"* вказує на те, що об'єкт (бабуся) набагато менший чи невеличкий, ніж це може бути насправді. Літота додає виразності опису та надає йому особливого художнього відтінку.

У літературі, літота часто використовується для створення образів, які відрізняються від типових стереотипів та виражаються через помірковане, скромне висловлювання. Такий прийом дозволяє авторам акцентувати увагу на дрібницях та виражати глибину почуттів чи характеру об'єкта, надаючи твору виразність та індивідуальність.

Антитеза, походячи від грецького слова "протиставлення," є важливою стилістичною фігурою, що відзначається симетричною будовою та різким протиставленням понять, образів або думок. Вона використовується для створення контрастів, які надають виразності ідеям та допомагають залучити увагу аудиторії. Антитеза може виявлятися в різних літературних формах, таких як проза, поезія чи публіцистика, а також у публічних виступах.

Прикладом антитези є вислів Джона Ф. Кеннеді: *"Невеликий крок для людини - великий крок для людства."* У цьому реченні слова "невеликий" та "великий" протиставлені, підкреслюючи важливість та велич етапу, який, здається, невеликий для окремої людини, але великий для всього людства. Ця антитетична конструкція додає емоційний заряд та враження величі до висловлення.

У літературі антитеза часто використовується для підкреслення конфліктів, протиріч, або ж для висловлення обраної теми. Завдяки своїй здатності привертати увагу читача чи слухача, антитеза є потужним інструментом в руках письменників та ораторів.

Епітет, що корінням своїм має грецьке слово "прикладка," представляє собою значущий лінгвістичний засіб, використовуваний для образного вираження та підкреслення характерних рис об'єкта або явища. Ця стилістична фігура, широко використовувана в поезії, прозі та різних галузях мовленнєвого мистецтва, забезпечує творам емоційний вираз і смислову насиченість.

У літературі та мові епітет слугує метою збагачення зображення, роблячи його більш виразним і пам'ятним. Наприклад, у рядках "покличу тебе до зеленого шлюбу" Д. Чередниченко використовується епітет "зелений," який надає природному образу не лише колір, але й конкретний відтінок та емоційне забарвлення. Цей епітет не

тільки створює образ, але і додає йому символічного значення, можливо, пов'язаного з природою, свіжістю чи новим початком.

Ампліфікація, у відповідності до лінгвістичних концепцій, представляє собою стилістичну фігуру, яка допомагає досягти виразності та емоційності мовлення шляхом нагромадження однорідних елементів [28]. Цей прийом не лише підсилює увагу до конкретних аспектів мовлення, але й створює враження об'ємності та насиченості інформацією.

Наприклад, у вислові "Вона була не лише красивою, але й елегантною, не лише розумною, але й дуже талановитою," застосування ампліфікації дозволяє виділити різні якості особи та поглибити їх враження на слухача.

В літературних творах ампліфікація використовується для створення виразних образів. Наприклад, у поезії "Зоряна ніч тягнеться над селом, і кожна зірка – невичерпний резервуар світла, котре промовляє про вічність та загадку космосу."

Наукові дискусії також можуть виграти від ампліфікації, роблячи інформацію більш наочною та інтенсивною. Наприклад, у висловленні "Дослідження показують, що не тільки фізична активність, але й психологічний стан має значущий вплив на загальне благополуччя людини, сприяючи підвищенню рівня енергії та покращенню емоційного стану."

Вульгаризм – це лексичні одиниці, що не є прийнятими в літературній мові, але їх використання може бути наміреним для надання твору особливого побутового колориту чи характеристики низького культурного рівня зображених у ньому персонажів. Цей лінгвістичний явище часто виявляється в сатиричних та гумористичних жанрах, де автор використовує вульгарні вирази для створення живих образів та надання твору автентичності.

У творах, де вульгаризми використовуються з метою створення реалістичного зображення розмовного мовлення персонажів, це може сприйматися як прийнятна літературна стратегія. Наприклад, у романі, який описує життя на маргіналізованому районі, автор може використовувати вульгаризми для передачі мовного фольклору та специфіки місцевого середовища.

За допомогою вульгарних виразів автор може прагнути до більшої емоційності та експресивності, але при цьому важливо уникати перебільшення та недоліків у використанні таких слів, щоб не порушити загальний стиль та гармонію твору.

Наприклад, у комедійному діалозі може зустрітися фраза: "Ну ти і кумедний тип! Замість грати в шахи, ти весь день валяєшся на дивані." Тут слово "валяєшся" є вульгарним виразом, але в даному контексті воно допомагає передати неформальний характер розмови та підкреслити жартівливий тон.

Враховуючи соціокультурний контекст та аудиторію, автор повинен бути обережним у використанні вульгаризмів, щоб уникнути непорозумінь та негативних реакцій.

Клімакс – це стилістична фігура, що належить до групи градацій, і визначається наростанням інтонаційно-сміслового напруження у напрямку висловлення. Основна ідея клімаксу полягає в тому, щоб розташувати частини висловлення так, щоб кожна наступна мала у собі підсилення смислового або емоційно-експресивного значення, створюючи враження наростаючої напруги та виразності.

Клімакс зазвичай використовується для досягнення ефекту підсилення, який може впливати на сприйняття аудиторії та підсилювати емоційний вплив тексту. В інших випадках, клімакс може слугувати для підкреслення важливості ідеї чи події, зробивши її найвищою точкою у виразі.

Наприклад, в романі можна зустріти такий клімакс: "Зі всіх сил він боровся, віддавав останні краплі енергії, але його зусилля були марні – перемогу здобув той, хто несподівано з'явився на полі бою." Тут кожна наступна частина речення має на меті збільшити напруження та драматичність моменту, завершуючи його виразною і значущою точкою.

Протилежність клімаксу може представляти антиклімакс, який, навпаки, передбачає послаблення інтонаційно-сміслового напруження, створюючи ефект зниження емоційної інтенсивності. Наприклад, у вислові: "Він намагався здолати всі труднощі, але його зусилля не виправдались – він просто не зміг подолати всі труднощі життя."

Клімакс використовується для створення сильного враження та емоційного звороту в тексті, завдяки чому він залишається ефективним стилістичним засобом в літературі.

Висновки до 2 розділу

У сучасному дослідженні природи комічного виділяють три основні підходи: теорію переваги, теорію розрядки та теорію невідповідності. Кожен з цих підходів розкриває різні аспекти та механізми, що сприяють розумінню природи гумору та його ролі у вираженні сміху.

Теорія переваги, заснована на ідеї вияву переваги одного індивіда над іншим, надає можливість аналізувати гумор у політичному дискурсі та інших сферах, де використовується глузливий характер для приниження опонентів. Історично ця теорія знайшла підтримку в роботах філософів, таких як Платон, Аристотель, Гоббс та Хейворт.

Теорія розрядки акцентує увагу на ефекті сміху, що виникає від розрядження емоційної напруги. Цей підхід розглядає гумор як спосіб розгортання накопиченої енергії та може бути важливим елементом психологічної гармонії. Ідеї Шафтсбері, Спенсера та Фрейда в цьому контексті сприяють розумінню взаємодії між емоціями та комічним сприйняттям.

Теорія невідповідності аналізує умови, які роблять щось смішним, часто пов'язуючи це з несподіваними, амбігвалентними або протиріччями ситуаціями. Цей підхід важливий для розуміння механізмів комічного в ситуаціях, де реальність не відповідає очікуванням.

Останні 50 років позначені активним вивченням гумору через лінзу семантики та прагматики, де вивчення семантичних та прагматичних аспектів гумору виходить на передній план. Ці підходи сприяють глибшому розумінню того, як мовленнєві засоби можуть створювати комічні ефекти та викликати сміх у людей.

Загалом, вивчення комічного в контексті різних філософських підходів та сучасних досліджень сприяє розширенню нашого розуміння природи гумору, його функцій у суспільстві та впливу на психічне здоров'я людини.

Також у розділі 2 було розглянуто такі види комічного як гумор, іронія, сарказм, сатира та абсурд.

Що стосується засобів вираження комічного, то було виявлено, що використання синекдохи, антитези, гіперболи, літоти та епітету в мовленні сприяє створенню образів, які поглиблюють емоційне зв'язку з текстом. Ці стилістичні засоби, такі як перебільшення, протиставлення та образні описи, надають мовленню ефектності та індивідуальності, роблячи його пам'ятним і виразним. Епітет, використовуючи конкретні та емоційно забарвлені слова, збагачує зображення та надає йому символічного значення. Ампліфікація, нагромаджуючи однорідні елементи, робить мовлення емоційним та насиченим. Вульгаризм, використовуваний обережно, додає автентичності та колориту твору. Клімакс, через наростання напруження, підсилює враження та емоційний вплив, створюючи виразний момент у тексті.

РОЗДІЛ 3. Проза Юй Хуа: характерні особливості та засоби відображення комічного

2.1. Характеристика прози Юй Хуа

Юй Хуа, вивчаючи природу зла, акцентує увагу на насильстві як його найвиразнішому прояві. У своїх творах він розкриває приховані, жорстоко пригнічені інтелектом і цивілізацією елементи природи людини, вражаючи його недовіру до розуму та цивілізації. Він розглядає насильство в художньому світі через призму трьох аспектів: як інстинкт, тямущий у свідомості і чекаючий моменту для виявлення себе; як травматичний досвід, катастрофу, яку переживають герої; і як прерогативу влади та цивілізації, пов'язану з культурним і владним авторитетом.

Письменник ідентифікує насильство з різними аспектами, такими як інстинкт, травма та влада, зокрема образи жорстоких старших, які насолоджуються знущаннями над молодшим поколінням. Це відображає його впливи західноєвропейської філософії, психоаналітичної інтерпретації і традиційної китайської філософії.

У творчості Юй Хуа особливий акцент на концепції долі, що є тісно пов'язаною з традиційним китайським світобаченням. Доля в творчості письменника розглядається як незаперечний фатум, від якого персонажі не можуть вийти. Також, доля визначається як уособлена уявна сила, що визначає події, і пов'язана з концепцією життя та буддистською кармою через полісемію мін.

У дослідженні Юй Хуа комічна проза виявляється як інструмент для висвітлення глибоких філософських і соціокультурних питань, зокрема природи зла та впливу влади та долі на людське життя.

Зокрема, Юй Хуа використовує комічні прийоми для створення метафор, які легко сприймаються читачем. Наприклад, він вдається до використання вульгарних та неприйнятних слів для надання своїм персонажам особливого побутового колориту та характеристики низького культурного рівня. Вульгаризми в творах Юй Хуа знаходять своє місце, переважно, в сатиричних та гумористичних жанрах, де вони слугують засобом створення атмосфери та емоційного відгуку читача.

Також, у творчості Юй Хуа активно використовується метафора. Метафори в його творах слугують не лише засобом виразності, а й сприяють розкриттю глибоких філософських та соціокультурних аспектів.

Ще однією характерною рисою комічної прози Юй Хуа є його постмодерністський підхід до створення наративу. Письменник використовує саму структуру оповіді як інструмент комічного впливу, звертаючись до постмодерністських технік, таких як метатекстуальність, ампліфікація та дискурсивне насильство. Це дозволяє йому створювати твори, які не лише розважають читача, а й пропонують глибокий рефлексивний погляд на природу літератури та сучасного суспільства.

Ще однією важливою особливістю творчості Юй Хуа є його високий рівень іронії та сатири. Письменник вміло використовує гострі та дотепні коментарі, щоб висміяти суспільні або культурні аспекти. Його гострий погляд на події та явища, іронічний тон та вміння грати словами роблять його прозу особливо цікавою та привабливою для читачів.

Окрім того, Юй Хуа ефективно використовує ампліфікацію для підсилення виразності своєї мови. Збільшення або нагромадження елементів мови сприяє створенню насиченого образу та викликає більш сильні емоційні реакції від читача. Це особливо важливо в комічних творах, де гумор часто будується на перебільшенні та вигнутості ситуацій.

Щодо використання вульгаризмів у творах Юй Хуа, вони не тільки слугують засобом створення побутового колориту, але й вказують на його відверте відношення до суспільних стереотипів та норм. Вульгарні вислови можуть функціонувати як засіб відчуження або протиставлення героїв суспільним уявленням про етику та мораль. Це дозволяє письменникові створювати твори, що викликають обурення та сміх, а одночасно піддавати критиці соціальні або культурні норми.

Один із ключових елементів, що домінує в творах Юй Хуа – це образ тіла як гротескного явища. Письменник розглядає тіло як щось гротескне, невідокремлене від решти світу. Він впроваджує вплив як народної культури, що пройнята «карнавальністю», так і високого модернізму, де фантастичні образи набувають

звичайного характеру. Гротескне тіло в його творах зображається роз'ятим, розчленованим та деформованим, поглиблюючи символічну значущість.

У творчості Юй Хуа домінує візуальний характер прози, адже письменник обмежує передачу думок дійових осіб. Його герої рідко висловлюють свої думки, а їхні емоції описуються лише в тих випадках, коли вони виявляються на поверхні. Це створює візуальний наратив, який схожий на естетику кінематографа.

Тіло, ще один елемент Юй Хуа, стає точкою застосування насильства, яке перетворює його на сировину для жорстоких видовищ і простір, де діє історія. Гротескні образи висловлюють абсурд маоїстської реальності та екзистенційний абсурд буття, що стикається з тотальною несвободою людини.

Історія в мистецькому світі Юй Хуа асоціюється з насильством, травмою та катастрофою. Його історичний наратив асоціюється із зривом, розривається і сприймається як оповідання, в якому суб'єктивізується історія. Спостерігається протиставлення особистої історії індивіда колективній історії нації, де остання отримує виключно негативний відтінок, руйнуючи традиційний погляд на літературу як «підручник життя» та письменника як глашатая моральних істин.

Минуле в мистецькому світі Юй Хуа стає циклічним і одночасно стягнутим в даний момент. Синхронність минулого, майбутнього та сучасності призводить до знищення історичного прогресу і відсутності уявлення про темпоральність. Образ минулого стає афективним чином, виникаючи поза волею суб'єкта. Час у прозі Юй Хуа анахронічний, адже тимчасові виміри оповідання не співвідносні між собою. Особливо це важливо для ранніх творів письменника, де оповідання часто має зміщену темпоральну структуру, протилежну сюжету, організованому навколо лінійного часу.

Також варто зазначити, що минуле в творчості Юй Хуа не є досвідом, оскільки герої не можуть перетворити час на досвід. Вони є бранцями історичної травми, позбавленими спогадів. Минуле та пам'ять розділені травмуючим переживанням владного насильства історії та долі.

Таким чином, творчість Юй Хуа вибудована на глибоких філософських рефлексіях, образах тіла та гротеску, а також на висміюванні історії та травматичного

досвіду. Його літературний світ є вражаючим об'єднанням різноманітних елементів, які роблять його твори цікавими та важливими для розуміння не лише китайської сучасної літератури, а й глибини людського досвіду.

Порівняння

Порівняння, як троп, відіграє важливу роль у комічній прозі, будучи потужним засобом вираження і технікою, яка надає текстові глибину та гумористичний відтінок. У цьому тексті розглянемо значення та роль порівнянь в комічному жанрі, а також роздивимося, як вони допомагають досягти комічного ефекту через універсальність, ефективність та здатність розкривати теми та образи на новому рівні.

Порівняння виявляються універсальним літературним інструментом, спроможним адаптуватися до різних жанрів, стилів та тем. У комедійній прозі ця універсальність стає особливо важливою, оскільки вона дозволяє письменникові ефективно використовувати різні форми порівнянь для досягнення гумористичного ефекту. Порівняння, які в основі комічних ситуацій, можуть бути зрозумілими для широкого аудиторійного спектру, що робить їх універсальним інструментом комічної майстерності.

Порівняння в комедійній прозі демонструють велику ефективність у створенні жартів, забавних образів та смішних ситуацій. Вони дозволяють письменникові порівнювати непорівнянне, викликаючи сміх аудиторії. Наприклад, порівняння може перетворити нудну ситуацію на комічний епізод або надати новий, несподіваний аспект звичайному об'єкту. Ефективність порівнянь виявляється в їх здатності перетворювати звичайні речі в джерело комічності.

Порівняння в комедійній прозі можуть глибше розкривати теми та образи. Вони дозволяють авторові підкреслити або викрити характери персонажів, висміяти соціокультурні явища або стати інструментом для висловлення глибоких іронічних думок. Крім того, вони можуть бути важливими елементами створення метафор та алегорій, що є характерними для комедійного жанру.

У комедійній прозі, де важливо створити непередбачувані та несподівані образи, порівняння виступають як засіб розширення комічного мовлення. Вони допомагають

авторові виявити свою творчість та винятковість у створенні гумористичних образів і сценаріїв.

Порівняння є найуживанішим тропом у творчості Юй Хуа. Відтак автор використовує його і на початку роману 《活着》 («Жити»), адже порівняння допомагають авторам створювати наочні та виразні образи. Коли ці образи порівнюються з несподіваними або неприродними елементами, це стає джерелом комічності.

Оригінал:

我比现在年轻十岁的时候，获得了一个游手好闲的职业，去乡间收集民间歌谣。那一年的整个夏天，我如同一只乱飞的麻雀，游荡在知了和阳光充斥的村舍田野。

Власний переклад:

***Коли я був на десять років молодший, ніж зараз,** я взяв собі марне заняття, збирати народні пісні в селі. Ціле літо того року **я блукав, як летючий горобець,** в хатах і полях, наповнених цикадами та сонячним світлом.*

Щодо комічних порівнянь і епітетів, можна відзначити вживання метафор та образів. Наприклад, 《如同一只乱飞的麻雀》 означає «як польовий горобець». Така метафора створює враження безладу, непорозуміння та безцільного руху, що може викликати комічні асоціації. Для порівняння була використана граматична конструкція «如同», що перекладається як «ніби».

Епітет 《游手好闲的职业》 («марне заняття») також має комічний відтінок, оскільки вказує на те, що заняття є невимушеним та вільним, що загалом описує героя.

Опис літаючого горобця та марного заняття може також містити елементи сарказму та сатири над самим собою, оскільки автор використовує несподівані асоціації, щоб підкреслити абсурдність. Таке використання мови може змушувати читача сміятися. У цьому контексті, гумор базується на відхиленні від звичайних очікувань та створенні несподіваних образів, що є типовим для комічного ефекту в літературі.

Оригінал:

我头戴宽边草帽，脚上穿着拖鞋，一条毛巾挂在身后的皮带上，让它像尾巴似的拍打着我的屁股。我整日张大嘴巴打着呵欠，散漫地走在田间小道上，我的拖鞋吧哒吧哒，把那些小道弄得尘土飞扬，仿佛是车轮滚滚而过时的情景。

Власний переклад:

На мені був солом'яний капелюх із широкими полями та тапочки, а на поясі позаду висів рушник, який ляпав по дупі, як хвіст. Цілий день я позіхав широко роззявленим ротом і невимушено ходив польовими стежками, капці мої цокали, пилуючи стежки, наче колеса котилися.

Конструкція 《像...似的》(«наподоби») використовується для порівняння рушника з хвостом: 《像尾巴似的拍打着我的屁股》("який ляпав по дупі як хвіст"), а звуковий ефект 《吧哒吧哒》 відтворює звук кроків, що робить опис більш живим і комічним.

Автор використовує комічні порівняння для створення веселого та нестандартного образу головного героя, який в минулому займався різними розвагами. Застосування несподіваних порівнянь підсилює гумористичний ефект та створює враження комічності у читача.

Оригінал:

我年轻时吃喝嫖赌，什么浪荡的事都干过。我常去的那家妓院是单名，叫青楼。里面有个胖胖的妓女很招我喜爱，她走路时两片大屁股就像挂在楼前的两只灯笼，晃来晃去。她躺到床上一动一动时，压在我的我就像睡在船上，在河水里摇呀摇呀。我经常让她背着我去逛街，我骑在她身上像是骑在一匹马上。

Власний переклад:

Коли я був молодим, я їв, пив, блудив, грав в азартні ігри і робив всілякі блудні речі. Бордель, який я відвідував, називався "Зелений дім". Усередині товста повія, дуже приваблива для мене, вона ходить двома шматками великих сідниць, як висять перед будівлею два ліхтарі, розгойдуючись. Вона лежала на ліжку, коли рухалася, притиснувшись до мене зверху, ніби спала в човні, в річці, що гойдалася, гойдалася, гойдалася. Я часто дозволяв їй нести мене до торгового центру, і я їхав на ній, як на коні.

Порівняння "两片大屁股就像挂在楼前的两只灯笼，晃来晃去" («два великі зади, ніби ліхтарі, висять перед будівлею, коливаючись туди-сюди») викликає комічний ефект через несподіваність та зображує особливість фігури описаної жінки. Застосування образу ліхтарів підсилює візуальний ефект її руху та вигляду. Порівняння "在河水里摇呀摇呀" («наче спати на човні, який коливається в річці») використовується для зображення руху та ефекту коливання під час еротичної взаємодії з описаною жінкою. Воно має гумористичний відтінок через несподіваність образу. Порівняння "骑在她身上像是骑在一匹马上" («їздити на її спині, наче на коні») створює образ, де особа використовує жінку як засідку чи транспортний засіб, порівнюючи це з їздою на коні. Це порівняння відтінене гумором та підкреслює неприродність ситуації.

У продовженні опису веселощів головного героя, автор знову використовує комічне порівняння.

Оригінал:

有一次沈先生喝醉了酒，对我说：

“赌博全靠一双眼睛一双手，眼睛要练成爪子一样，手要练成泥鳅那样滑。”

Власний переклад:

Одного разу пан Шен напився і сказав мені: «В азартних іграх все залежить від пари очей і пари рук; очі треба тренувати, щоб вони були як кігті, а руки – щоб вони були слизькими, як в'юни».

Пан Шен висловлює свої власні, можливо, абсурдні ідеї стосовно того, як тренувати очі та руки для азартних ігор. Він описує, що очі повинні бути "як кігті," що може вказувати на їхню здатність докладати зусиль чи навіть виявити агресію, тоді як руки повинні бути "як в'юни," що може означати їхню плавність і складність в русі. Ці порівняння роблять героя непередбачуваним та унікальним, надаючи йому комічний характер.

Образи кігтів і в'юнів є яскравими та несподіваними. Вони створюють враження того, що пан Шен має своєрідний погляд на гру та використовує нестандартні підходи. Це додає глибину образу героя та робить його смішним в очах читача.

У наступному уривку автор використовує комічні порівняння для створення гумористичного образу та надання сцені життя веселого відтінку.

Оригінал:

每天到了傍晚的时候，我爹打着饱嗝，那声响和青蛙叫唤差不多，走出屋去，慢吞吞地朝村口的粪缸走去。

Власний переклад:

Щодня наприкінці дня мій батько гикав, що було приблизно так само голосно, як жаба, і виходив з дому, повільно йдучи до гнойової ями на в'їзді в село.

Порівняння "那声响和青蛙叫唤差不多" (той звук, як і квакання жаб, приблизно однаковий) викликає гумористичний ефект, оскільки асоціація з гиканням, подібним до квакання жаби, створює забавне порівняння. Така аналогія підсилює гумор та надає звуковому описові героя додатковий комічний аспект. Автор використовує комічні порівняння та описи для створення гумористичної атмосфери. Аналогії зі звуками жаб та повільними діями героя надають сцені життя комічний та нестандартний вигляд, що робить оповідь більш цікавою для читача.

Саркастичне порівняння може використовуватись як, у власне, комічних епізодах, так і в епізодах, де вираження комічності не стоїть на меті.

Оригінал:

我重新站起来，像只瘟鸡似的走出了青楼，那时候天完全亮了，我就站在街上，都不知道该往哪里走。

Власний переклад:

Я піднялася і вийшов з публічного дому, як чумна курка, а на той час вже зовсім розвиднілося, і я просто стояла на вулиці, навіть не знаючи, куди йти.

Образ чумної курки є несподіваним та саркастичним, оскільки курка, зазвичай, асоціюється з щось простим і непомітним. Однак в контексті ситуації, коли герой виходить з розважального закладу, таке порівняння виглядає комічним, оскільки воно вказує на його змішане та втомлене становище.

За допомогою порівняння автор іронізує героя, підкреслюючи його вигляд чи стан. Комічний ефект виникає з асоціацією курки до ситуації виходу з розважального закладу, де очікується більша стриманість.

Образ чумної курки створює яскравий образ героя, підкреслюючи його змішаний і невпорядкований стан. Це додає комічність ситуації.

Автор обирає порівняння, щоб описати неочікувану зустріч для одного з друзів за довгі роки розлуки у 《空中爆炸》(«Вибух у повітрі»)

Оригінал:

这时候我像是听到了嘹亮军号和公鸡报晓一样，我从地上腾地站起，将门打开，看到了有一年多没见的唐早晨。

Власний переклад:

У цей час мені здалося, немов я почув гучний сигнал тривоги чи крик півня на світанку. Я підвівся з землі, відчинив двері й побачив Тан Цзаочена, якого я не бачив більше року.

У цьому фрагменті оповідання 《唐早晨》, автор використовує комічне порівняння для підкреслення несподіваності та вигляду героя, Тан Цзаочена, у контексті відзначеного стукоту, якого він не чув протягом року.

Ім'я героя, перекладене як "дикий ранок", є важливим елементом іронії в оповіданні. Стукіт Тан Цзаочена порівнюється з гучним сигналом тривоги або криком півня, що викликає враження несподіваності та надзвичайності його приходу. Відчуття комічності посилюється завдяки несподіваному порівнянню його стукоту із звуками, які асоціюються з ранковим сигналом.

Автор використовує сенсорну імагерію, описуючи гучний сигнал тривоги та крик півня, щоб підсилити враження від звуку стукоту. Використання слів "гучний" та "гучний" надає читачеві можливість відчувати силу та несподіваність цього звуку, а це створює комічний ефект.

Граматична конструкція 《像……一样》 ("немов") вказує на порівняння між стукотом і сигналом тривоги чи криком півня. Це структурно підкреслює

несподіваність та ефектність звуку стукоту, роблячи його особливо помітним у контексті розповіді.

Автор майстерно використовує мовні засоби для створення комічного ефекту, використовуючи ім'я героя, сенсорну імагерію та граматичну конструкцію. Порівняння стукоту Тан Цзаочена із гучним сигналом тривоги створює живописний образ та забезпечує гумористичний підтекст в самому тексті оповідання.

Порівняння також використовується в епізоді, де герої зайшли в гості до свого друга Лі Шухая, щоб запропонувати допомогти Тан Цзаочену.

Оригінал:

离开我家以后，我和唐早晨先去了李树海的家，就像唐早晨说的那样，李树海的妻子把唐早晨教训了一通。那时候她刚洗了澡，她坐在电扇前梳着头，梳下来的水珠像是唾沫似的被电扇吹到了唐早晨的脸上，让唐早晨不时地伸手去擦一把脸。

Власний переклад:

*Вийшовши з мого дому, ми з Цзаоченом пішли спочатку додому Лі Шухая, і, як і казав Тан, він одразу отримав прочухана від дружини Шухая. Вона щойно прийняла душ і сиділа перед вентилятором, розчісуючи волосся. **Краплі води, як плювки, потрапляли на обличчя Тана, змушуючи його час від часу протягувати руку, щоб витерти обличчя.***

Іронія виникає з різниці між тим, як Тан Цзаочен сподівався прийому від Лі Шухая, і реальним подіям. Очікувана дружба та радісний прийом замість цього перетворюються на жорстку вихованчу бесіду від дружини Шухая. Порівняння із «плювками», які приземлюються на обличчя Тана від вентилятора, підсилює комічний ефект та показує неприязне ставлення дружини до нього.

Використання граматичної конструкції “像……似的” (“немов”) вказує на порівняння між дією вентилятора та плювками. Це структурно підкреслює несподіваність та неприємність для героя ситуації, створюючи гумористичний контраст між його очікуваннями та реальністю.

Автор використовує сенсорність, описуючи вологі краплі, що нагадують плювки, які потрапляють на обличчя Тана. Це зображення підсилює враження неприємності

та додає до комічного ефекту, викликаного несподіванкою прийому. Вибір конкретних деталей, таких як Лі Шухай, щойно взяла душ, сидить перед вентилятором, розчісуючи волосся, додає реалізму та виразності сцені. Це робить комічну ситуацію більш живою та реальною для читача.

Порівняння із «плювками» відображає сприйняття героя дружиною Лі Шухая. Тан Цзаочен, який сподівався на приязний прийом, стикається з холодним та неприязним ставленням, що робить його ситуацію ще більш комічною.

З проаналізованих оповідань порівняння зустрічається і в 《西北风呼啸的中午》 («Опівдні з завиванням північно-західного вітру»). Автор використовує порівняння, щоб описати епізод, де невідомий чоловік вривається у будинок головного героя для того, щоб забрати його на похорони невідомого йому другу.

Оригінал:

我知道跟这家伙再争辩下去是毫无意义的，因为他的力气起码比我大五倍。他会像扔一条裤子似地把我从窗口扔出去。于是我就说：“既然一个快死的人想见我，我当然是乐意去的。”说完我从地上爬起来，开始穿衣服。

Власний переклад:

Я знав, що сперечатися з цим хлопцем далі безглуздо, тому що він був принаймні вп'ятеро сильнішим за мене. Він міг викинути мене з вікна, зовсім як пару штанів.

І я сказав:

– Якщо вмираюча людина хоче мене бачити, звичайно, я з радістю піду.

Я встав з підлоги та почав одягатися.

Автор використовує порівняння 《像扔一条裤子似地》 ("зовсім як пару штанів") для опису ситуації, де невідомий чоловік, зазначаючи його значну фізичну силу, може викинути головного героя з вікна так, ніби це звичайна річ – як викидати старі штани. Це порівняння викликає комічний ефект, оскільки ставить фізичне викидання героя в ряд із простим викиданням речей.

Опис фізичної переваги невідомого чоловіка (п'ять разів сильніший) та ймовірність його викидання героя через вікно надають ситуації абсурдний характер.

Відмовившись від подальшої аргументації, герой приймає незвичайну пропозицію невідомого.

У перекладі використано синтаксичну перестановку, оскільки порівняння "зовсім як пару штанів" в оригіналі стоїть перед зазначеним прийменником 《似地》 всередині конструкції 《像……似地》. Такий прийом допомагає передати не тільки саму порівнювану ідею, але й зберегти гумористичний ефект оригіналу.

Герой, розуміючи безперспективність сперечання та небезпеку фізичної сили невідомого чоловіка, приймає рішення піти з ним. Його відповідь, яка починається словами. «Якщо вмираюча людина хоче мене бачити, звичайно, я з радістю піду», створює додатковий гумористичний шар через абсурдність запрошення та готовність героя його прийняти.

У висновку можна відзначити, що Юй Хуа вдало використовує порівняння як основний троп у своїй творчості, зокрема в романі «Жити», та оповідання «». При цьому, комічний ефект досягається за допомогою несподіваних порівнянь і вдало підібраних епітетів. Метафори, такі як "як летючий горобець", створюють враження безладу та комічності. Граматична конструкція "ніби" додає виразності порівнянням. Також, використання епітету "марне заняття" додає гумористичний відтінок, підкреслюючи невимушеність та вільність героя. У цілому, комічні порівняння та епітети сприяють створенню яскравих образів і роблять твір цікавим для читача.

Метафора

Метафора є особливим тропом, що знаходить своє застосування у художній літературі, представляє собою не лише стилістичний прийом, а й важливий інструмент для досягнення комічного ефекту в літературних творах. Вона виходить за межі звичайного мовлення, переносячи значення слів на новий рівень, та сприяє розкриттю суті явищ і предметів через незвичайні, часто несподівані асоціації, надаючи словам нової конотації.

Метафора може бути розглянута як "скорочене" порівняння, що здійснюється на рівні значень та концепцій, і вона часто займає місце, призначене для предиката. У

комічних літературних творах метафора виступає не лише як лінгвістичний засіб, але й як механізм глибшого розуміння і враження читача. Окрім того, метафори дозволяють авторам створювати оригінальні образи та незвичайні сюжети. Вони відкривають нові шляхи для вираження ідей та передачі смішних сценаріїв, роблячи літературні твори цікавішими та непередбачуваними для читача.

Метафоричні висловлення часто викликають сміх через несподіваність або абсурдність асоціацій. Коли читач або слухач конфронтує з непередбачуваними порівняннями або перенесенням значень, це може викликати комічний ефект та створити глибшу реакцію.

Метафори в комічних літературних творах допомагають підкреслити контрасти та іронію в описі ситуацій або характерів. Це створює напруженість між тим, що очікується, і тим, що фактично відбувається, що веде до гумористичного розвитку подій. Використання метафор розширює лексичний арсенал автора, надаючи йому можливість творчо висловлювати свої ідеї. Метафори дозволяють вбирати в себе ширший спектр образів та асоціацій, що збагачує текст і робить його більш привабливим для читача.

Метафори можуть бути важливим інструментом для емоційного впливу на читача. Вони допомагають створити враження, поглиблюючи емоційне занурення в події та персонажі.

У свої творчості Юй Хуа часто звертається до так званого скороченого порівняння. Наприклад, у романі «Жити» метафора використовується для опису батька, який випорожняється.

Оригінал:

几十年来我爹一直这样拉屎，到了六十多岁还能在粪缸上一蹲就是半晌，那两条腿就和鸟爪一样有劲。我爹喜欢看着天色慢慢黑下来，罩住他的田地。我女儿凤霞到了三、四岁，常跑到村口去看她爷爷拉屎。

Власний переклад:

Мій батько гадив так десятиліттями, і в свої шістдесят ще міг півдня сидіти навпочіпки на гноєзбірнику, доки ноги в нього ще були міцні, як пташині пазурі. Мій батько любив спостерігати, як небо повільно темніє і вкриває його поля. Коли моїй

доньці Фенся було три-чотири роки, вона бігала до сільських воріт, щоб подивитися, як дідусь справляє нужду.

Метафора 《那两条腿就和鸟爪一样有劲》 порівнює ноги батька головного героя з пазурами птаха, сигналізуючи про їх міцність. Для порівняння використовується граматична конструкція 《一样》.

У наступному епізоді роману також зустрічається метафора та порівняння, описуючи головного героя.

Оригінал:

我从小就不可救药，这是我爹的话。私塾先生说我是朽木不可雕也。现在想想他们都说对了，当初我可不这么想，我想我有钱呵，我是徐家仅有的一根香火，我要是灭了，徐家就得断子绝孙。

Власний переклад:

Я був вихований невиправним, так казав мій батько. Приватний репетитор казав, що я шматок гнилого дерева, який не можна вирізати. Тепер, коли я думаю про це, вони були праві. Спочатку я так не думав. Я думав, що у мене є гроші, що я єдиний вогник, який залишився в сім'ї Сюй, і якщо я згасну, то сім'я Сюй буде відрізана.

Використання метафори 《朽木不可雕也》 має в собі значення самооцінки, яка передає власне враження про себе. Автор використовує образ гнилого дерева для того, щоб відобразити свою власну недостойність або непридатність для чого-небудь великого чи важливого. Образ гнилого дерева також може виражати відтінок самоіронії та самокритики. Автор, використовуючи цю метафору, може саркастично визнавати власні недоліки та неспроможність досягти високих цілей. У контексті висловлювання, автор може вказувати на те, що його батько або вчителі мали високі очікування від нього, але він сам оцінює себе як невдачу, недостойного вирізування. Висловлення автора про те, що 《我可不这么想》 (я так не думав) може вказувати на саркастичне відношення до власної ситуації та намагання випередити або протиставити себе стереотипній оцінці.

В наступному епізоді автор знову зауважує на тому, що головний герой з багатой сім'ї, цього разу використовуючи метафору з позитивною конотацією.

Оригінал:

我长大以后喜欢往城里跑，常常是十天半月不回家。我穿着白色的丝绸衣衫，头发抹得光滑透亮，往镜子前一站，我看到自己满脑袋的黑油漆，一副有钱人的样子。

Власний переклад:

Коли я виріс, я любив бігати до міста і часто не повертався додому по десять днів, а то й по півтора місяця. Я носив білі шовкові сорочки, волосся було зачесане назад, і коли я підходив до дзеркала, то бачив, що моя голова була мазутною фарбою, і я був схожим на багату людину.

Послугуючись іменником 《黑油》，що в перекладі означає «нафта», автор створює метафору багатой людини, адже ті хто володіють нафтою, мають багатство. Ця фраза вказує на те, що автор старається представляти себе як багату людину, але при цьому відбувається використання метафори через 《黑油漆》 мазутна фарба, що може підсвідомо передавати іронію або суперечливість цього зображення. Вживання частки 《也》 в кінці фрази 《一副有钱人的样子》 (вигляд як багата людина) вказує на порівняння з попереднім станом, можливо, коли автор ще не був таким багатим чи виглядав як багата людина. Також протиставлення або ж антитеза між білими шовковими сорочками, чистим волоссям і гладкою зовнішністю та головою, «залитою мазутом», наводить на думку про розрив між зовнішнім виглядом та внутрішнім станом особистості.

Переносне значення термінів автор використовує і в наступному епізоді, описуючи повій в борделі. Весь уривок має іронічний підтекст, оскільки автор, описуючи свої відвідини борделів та сприйняття жіночих голосів як лоскотання, може передавати несподіваний чи навіть саркастичний підтекст.

Оригінал:

我爱往妓院钻，听那些风骚的女人整夜叽叽喳喳和哼哼哈哈，那些声音听上去像是在给我挠痒痒。

Власний переклад:

Я люблю сидіти в борделях і слухати, як нахабні жінки щебечуть і фиркають всю ніч, а їхні голоси звучать так, ніби вони лоскочуть мене.

Використовуючи дієслова-звуконаслідування 《叽叽喳喳》 (пряме значення – щебетати, переносне – гомоніти), 《哼哼哈哈》 (пряме значення – фиркати, переносне – хмикати), 《挠痒痒》 (переклад - лоскотати) автор створює метафори, які легко зчитуються читачем. Вирази 《叽叽喳喳》 та 《哼哼哈哈》 відображають звукові ефекти, пов'язані з щебетанням, фирканням та гомонінням. Це дієслівно-звуконаслідувальне вживання слів додає звукового колориту та реалістичності опису. Фраза 《那些声音听上去像是在给我挠痒痒》 (ці звуки здаються, наче хтось лоскоче мене) містить метафору, де голоси жінок порівнюються з дією лоскотання. Це використання метафори додає висловлюванню емоційного забарвлення та особистого сприйняття. Вираз 《整夜叽叽喳喳和哼哼哈哈》 вказує на тривалість та постійність звуків у борделі, використовуючи конкретні дієслова для опису цієї активності.

Метафора також використовується для епізоду, де описується конфлікт головного героя з батьком.

Оригінал:

他一听就火了，他年轻时也这么回答过我爷爷。他知道我是在赌博，脱下布鞋就朝我打来，我左躲右藏，心想他打几下就该完了吧。可我这个平常只有咳嗽才有气力的爹，竟然越打越凶了。我又不是一只苍蝇，让他这么拍来拍去。我一把捏住他的手，说道：

“爹，你他娘的算了吧。老子看在你把我弄出来的份上让让你，你他娘的就算了吧。”

Власний переклад:

*Він розлютився, коли почув це, і відповів моєму дідусеві так само, коли той був молодим. Він знав, що я граю в азартні ігри, знімав черевики і бив мене, я ухилявся і ховався, думаючи, що після кількох ударів він закінчить. Але мій батько, який зазвичай був сильним тільки тоді, коли кашляв, ставав все більш агресивним. **Я не був для нього мухою, щоб він так знущався з мене.** Я стиснув його руку і сказав:*

"Тату, просто забудь про це. Я відпускаю тебе заради того, щоб ти витягнув мене звідси, тож просто забудь про це".

У даному фрагменті тексту метафора ідеально інтегрована в образність висловлення, надаючи йому емоційну насиченість та виразність. 《我又不是一只苍蝇，让他这么拍来拍去》 Якщо перекласти, буквально вийде: "Я ж не муха, щоб ти мене так тут мазав."

Метафора "不是一只苍蝇" (не муха) використовується для вираження образності та невдоволення. Автор, використовуючи цю метафору, підкреслює свою відмінність від безсилового об'єкта, який можна безцеремонно мацати чи ударяти.

Метафора сприяє емоційній насиченості та виразності висловлення, роблячи його більш запам'ятовуваним та потужним.

Метафора використовується і в наступному уривку, в якому автор описує стійкість головного героя перед викликами долі.

Оригінал:

我偏偏是软硬不吃，我爹的布鞋和家珍的菜都管不住我的腿，我就是爱往城里跑，爱往妓院钻。

Переклад:

Я не піддаюся впливу，полотняні черевики мого батька і овочі Цзяжень не можуть контролювати мої ноги，я просто люблю бігати в місто，люблю ходити в бордель。

Якщо перекласти метафору 《我偏偏是软硬不吃》, буквально вийде: «Виявляється, я не піддаюся впливу», де також було використано ченьюй 《软硬不吃》. У цьому висловлюванні герой визнає свою стійкість та незалежність, вказуючи, що навіть фізична розправа не може похитнути його любов до відвідування міста та борделю. Метафора додає образності та виразності висловленню, глибше розкриваючи характер героя і його відношення до життя, сатирично описуючи наївних людей, що хочуть перевиховати уже дорослого чоловіка.

У наступному епізоді порівняння використовується для іронічного опису впевненого в собі гравця.

Оригінал:

那年沈先生和龙二的赌局，实在是精彩，青楼的赌厅里挤满了人，沈先生和他们三个人赌。龙二身后站着一个人跑堂的，托着一盘干毛巾，龙二不时取过一块毛巾擦手。他不拿湿毛巾拿干毛巾擦手，我们看了都觉得稀奇。他擦手时那副派头像是刚吃完了饭似的。

Того року азартна гра пана Шена і Лонг Ер була дійсно чудовою, гральний зал оранжереї був переповнений людьми, пан Шен і вони втрьох робили ставки. Позаду Лонг Ер стояв портер, тримаючи в руках тацю з сухими рушниками, Лонг Ер час від часу брав рушник, щоб витерти руки. Він не бере мокрий рушник, щоб взяти сухий рушник, щоб витерти руки, ми бачимо, що всі відчують себе рідкісними. **Він витирає руки з таким виглядом, ніби щойно закінчив їсти.**

Використання сухого рушника для витирання рук в азартній ситуації є несподіваним та комічним елементом. Воно викликає у читача враження абсурдності і робить описану сцену більш цікавою та смішною. Використання метафори підкреслює особливий стиль та елегантність Лонг Ера, який виражається в навмисному виборі сухого рушника. Це додає його образу аристократичності в азартному оточенні.

Ще одним прикладом іронічної метафори може слугувати епізод розмови трьох друзів і Чень Ліда, коли той знаходить на балконі багатоповерхівки зі своєю дружиною.

Оригінал:

“我们不上来啦。” 我们说：“你住得太高啦，还是你下来吧。”

这时我们听到一个女人的声音在上面响了起来：“下来干什么？”

Власний переклад:

– Ми не будемо підніматися, – сказали ми, – живеш занадто високо. Спускай все ж ти до нас!

Раптом **ми почули, як над ним прозвучав жіночий голос**:

– Це ще нащо спускатися?

Оскільки автор висміював повний контроль дружин над своїми чоловіками, виділене речення може бути як в прямому, так і переносному сенсі, адже саме в руках жінки рішення Чень Ліда щодо того, піде він допомагати своєму другу чи ні. Також присутній логічний розвиток значень (модуляція) з 《在上面》, оскільки з контексту відомо, що чоловік з жінкою знаходяться вище інших героїв.

У продовженні цього епізоду є й інша метафора, де Фан Хун відповідає на питання дружини Чень Ліда щодо того, чому Тан Цзаочена потрібно рятувати від чоловіка під його будинком.

Оригінал:

方宏说：“唐早晨和那个人的妻子好上了……”

Власний переклад:

– Цзаочена і дружина того чоловіка міцно подружилися, - сказав Фан Хун.

Знаючи славу Цзаочена як ловеласа, стає зрозуміло, що під метафорою 《好上》 мається на увазі дієслово «переспати».

Важливість використання метафор в комічних творах Юй Хуа виявляється в здатності створювати живописні образи, які розширюють інтерпретацію подій та персонажів. Метафори, які автор використовує, не тільки надають творам характерний комічний тон, а й вносять суб'єктивність і таємничість у розуміння подій.

У конкретному випадку, метафора з сухим рушником визначає Лонг Ера як персонажа, який вирізняється своєю обережністю та стратегічним мисленням. Ця образність робить читача ближчим до персонажа, допомагає легше сприймати його вчинки та зрозуміти його мотивації.

Крім того, метафори в Юй Хуа допомагають розширити смислове поле творів та викликати у читача ширший спектр емоцій. Вони можуть бути інтерпретовані різними способами, що надає творам багатогранність і глибину.

Такий підхід до мови та образності у комічних творах Юй Хуа сприяє їхньому винятковому стилю та створює привабливий літературний досвід для читача. Використання метафор у комічних контекстах не лише робить твори цікавими та забавними, але і поглиблює їхнє художнє значення.

Ампліфікація

Ампліфікація, як стилістична фігура, знаходить своє вираження у нагромадженні схожих або однорідних елементів мови з метою підсилення їхньої виразності та викликання емоційного враження. Цей лінгвістичний прийом стає важливим елементом в комічних літературних творах, сприяючи створенню глибокого гумористичного ефекту та збагаченню структури тексту.

По-перше, ампліфікація вкладає в себе можливість акцентування комічних аспектів за допомогою повторення та надмірного нагромадження висловлювань чи описів. У комедійних творах, де основна мета - викликати сміх та розважити читача, використання цієї стилістичної фігури може підкреслити комічність ситуацій, персонажів та дій. За допомогою ампліфікації можна створювати кумедні образи, які завдячують своїй комічності надмірності та перебільшенню певних рис характеру чи подій.

По-друге, ампліфікація сприяє створенню емоційно-насичених ситуацій та персонажів у комічних літературних творах. Засіб нагромадження слів та фраз може підсилити емоційний вплив на читача, роблячи комічний зміст більш виразним та запам'ятовуваним. Ампліфікація в комедійному контексті може бути використана для створення яскравих образів, які вирізняються своєю екстравагантністю та вираженою комічністю.

По-третє, ампліфікація важлива для підсилення ритміки та розвитку комічного темпу в літературних творах. Через нагромадження слів та образів можна досягти особливого ритмічного ефекту, який відчутно впливає на сприйняття комедійного матеріалу. Це засіб також дозволяє автору керувати темпом розгортання гумористичних сцен, роблячи їх більш динамічними та захоплюючими для читача.

По-четверте, ампліфікація може слугувати засобом підсилення комічного парадоксу чи несподіваності. Шляхом підкреслення деяких рис чи обставин, автор може зробити вигляд вже смішної ситуації ще більш комічним, створюючи комічний контраст та підсилюючи ефект непередбачуваності.

Оригінал:

我说：“这牛究竟有多少名字？”

老人回答：“这牛叫福贵，就一个名字。”

“可你刚才叫了几个名字。”

...

“你别偷听，把头低下。”牛果然低下了头，这时老人悄声对我说：

我怕它知道只有自己在耕田，就多叫出几个名字去骗它，它听到还有别的牛也在耕田，就不会不高兴，耕田也就起劲啦。

Власний переклад:

— Скільки імен у цього бика? – запитав я у старого.

— Його звати звать Фугуї, це лише одне ім'я, - відповів старий.

— Але ти щойно назвав кілька імен.

...

— Не підслуховуй, опусти голову, — **бик**, як годиться, опустив голову, і тоді старий шепнув мені:

— Я боюся, щоб він не дізнався, що я один орю поля, тому я називаю ще кілька імен, щоб обдурити його. Якщо він почує, що є інші **бики**, які орють поля, він не буде нещасним і стане більш енергійною в оранці.

Гумор у цьому фрагменті базується на комічних ситуаціях, створених за допомогою порівнянь та ампліфікації. Зокрема, викликання бика кількома іменами, коли стверджується, що у нього лише одне ім'я, є характерною рисою китайського гумору. Така надмірність у викликах створює комічний контраст та підкреслює гумористичний момент в тексті. Використання живого об'єкта (бика) для створення комічних сценаріїв є популярним елементом у китайських комедіях та фольклорних творах.

Ще однією характерною рисою китайського гумору є використання простих ситуацій та реакцій персонажів для створення смішних ефектів. У даному випадку, реакція бика на заклик старого чоловіка 《低下头》 («нахили голову вниз») робить ситуацію комічною через несподівану покірливість та розуміння биком вимоги.

Ампліфікація використовується і в іншому епізоді роману «Жити», де головний герой описує щоденну рутину свого батька, який не любить ходити у вбиральню вдома, тому користується або вуличним туалетом за селом, або власне полем.

Оригінал:

走到了粪缸旁，他嫌缸沿脏，就抬脚踩上去蹲在上面。我爹年纪大了，屎也跟着老了，出来不容易，那时候我们全家人都会听到他在村口嗷嗷叫着。

Власний переклад:

Коли він підійшов до гноєсховища, йому здалося, що обідок брудний, тож він підняв ногу, наступив на нього і сів навпочіпки. Мій батько **старів**, а з ним **старіло** і його лайно, і вибратися звідти було нелегко, тож в ті дні вся наша сім'я чула його плач на в'їзді в село.

У порівнянні «我爹年纪大了，屎也跟着老了» виникає комічний контраст між віком батька і його фізіологічними процесами. Застосування ампліфікації з термінами «纪大了» та «年纪大», які в перекладі означають «старіти», підсилює цей контраст, роблячи його особливо помітним та смішним.

Автор використовує цей засіб задля увиразнення комічного в епізоді оповідання «Вибух у повітрі», де Цзаочен приходить до головного героя за допомогою.

Оригінал:

我的朋友唐早晨敲响了我的屋门，他用手指，用拳头，用脚，可能还用上了膝盖，总之我的屋门响成了一片。

Власний переклад:

Мій друг Тан Цзаочен стукав у мої двері. Він стукав руками, кулаками, ступнями і, можливо, навіть колінами. Одним словом, мої двері повністю гриміли.

Ампліфікація з дієсловом «用» (використовувати) іронізує над намаганнями героя достукатись усіма можливими способами, через що у читача з'являється картинка з замученим Цзаоченом, що стукає в двері чим завгодно.

Ампліфікацію також використано в розмові друзів, де словосполучення «臭名昭著» (горезвісний) повторюється 4 рази.

Оригінал:

唐早晨说：“你们别这么喊来喊去的，让那么多人听到，没看到他们都在笑吗？把我搞得臭名昭著。”

陈力达的妻子问：“唐早晨在说些什么？”

我说：“他让我们别再这么喊来喊去了，要不他就会臭名昭著了”

“他早就臭名昭著了。”陈力达的妻子在上面喊道。

“是啊。”我们同意她的话，我们对唐早晨说：“其实你早就臭名昭著了。”

Власний переклад:

– Хлопці, та що ж ви так кричите? – запитав Тан Цзаочен. – Хіба не бачите, як вони всі сміються? Зробили мене горезвісним...

– Що він там каже? – запитала дружина Чень Ліда.

– Каже, щоб ми перестали так кричати, бо він стане горезвісним, - відповів я.

Повторення словосполучення «臭名昭著» наголошує на горезвісності героя і вказує на те, що його слава є несприятливою. Кожен повтор поглиблює враження від його «сумнозвісності» та зміцнює іронічний підтекст.

Повторення в даному контексті створює комічний ефект, оскільки іронія полягає в тому, що персонаж вже має погану славу, і його друзі, замість того, щоб визнати це серйозно, вирішують грати на іронії та підсилити його «горезвісність».

Повторення словосполучення створює враження розмовності та невимушеності у діалозі. Це робить сцену більш живою та природною для читача.

Факт, що різні персонажі повторюють "臭名昭著", підкреслює широке поширення іронічного погляду на героя. Навіть його дружина висловлює свою думку про його "сумнозвісність", що робить це оцінювання ще більш драматичним.

Вульгаризм

Вульгаризм – це використання слів, що не є нормативними у літературній мові, і які письменники можуть використовувати для створення специфічного побутового колориту чи відображення особливостей культурного рівня зображених персонажів у творі. Ця лінгвістична фігура найчастіше виявляється у сатиричних та гумористичних

творах, де вона стає ефективним засобом для досягнення комічного ефекту та підсилення виразності мовлення.

Важливість вульгаризмів у комічних літературних творах полягає у їхній здатності створювати особливий настрій, реалістично відтворювати розмовну мову та підсилювати іронію. Використання таких слів в сатиричних контекстах дозволяє письменникам переосмислити загальноприйняті норми мови та суспільства, розкриваючи їх на підставі гумору. Крім того, вульгаризми можуть стати інструментом для створення конфлікту між "високим" та "низьким" стилем мовлення, що збагачує текст і робить його цікавішим для читача. Таким чином, вульгаризми відіграють важливу роль у формуванні комічного ефекту та вираженні іронії в літературних творах.

Вульгаризми активно використовуються в доробку Юй Хуа. Так автор обирає не соромитись його в описі героїні Цзячжень, яка неймовірно дратувала головного героя.

Оригінал:

家珍怀着有庆有六个月了，自然有些难看，走路时裤裆里像是夹了个馒头似的一撇一撇，两只脚不往前往横里跨，我嫌弃她。

Власний переклад:

Цзячжень була вагітна Юціном протягом шести місяців, і, природно, вона виглядає трохи потворно. Коли вона ходить, у неї ніби паровий пиріжок в матні. Її ноги не висувуються вперед і не перетинаються.

《裤裆里像是夹了个馒头似的》(у перекладі «при зовнішньому вигляді нагадує, наче в матні приховано паровий пиріжок»): Автор використовує живописний образ для передачі вигляду вагітної жінки. Використання порівняння з харчовим продуктом, таким як "пиріжок", додає гумористичного елемента до опису, але в той же час може сприйматися як вульгарне та нешанобливе.

Загальний тон фрагменту вказує на те, що автор виявляє несхвалення або неприязне до зовнішнього вигляду вагітної жінки, особливо акцентуючи увагу на її фізичних особливостях.

Важливо врахувати гендерний аспект у використанні такого опису. Таке ставлення до вигляду вагітної жінки може викликати обурення, оскільки це може розглядатися як нечутливе та неприязне до фізичних змін, пов'язаних з вагітністю.

Автор послуговується вульгаризмами для опису не лише інших персонажів, але й так званого «Я».

Оригінал:

我年轻时真是个乌龟王八蛋。

Власний переклад:

У молодості я був справжнім покидьком.

《王八蛋》 є вульгарним виразом у китайській мові. Він має образливий характер і вживається для опису людини як непорядної, поганої, зрадницької або морально нечесної. В даному контексті автор використовує його для оцінки своєї минулої поведінки в молоді. Автор використовує вульгарний термін для самооцінки та визнання того, що у молодості він був не таким, яким зараз розуміє себе. Це вираження може мати елемент самоіронії та підсвідомого визнання власних помилок. Використання терміна 《我年轻时》 (у молодості) дозволяє авторові встановити контекст часу та підкреслити, що ця поведінка відбулася в минулому, і він визнає її як частину свого минулого "я". Використання вульгарного виразу може здати мовлення більш автентичним та емоційно виразним, підкреслити силу авторського висловлення та підкреслити емоційну навантаженість.

В оповіданні «Вибух у повітрі» автор використовує вульгарну лексику для того, щоб герой Цзаочен сатирично відповів дружині друга на зауваження щодо його поведінки ловеласа.

Оригінал:

唐早晨点着头说：“是，是，你说得很对，我最近手气不好，搞了几个女人，都他妈的有男人来找麻烦。”

Власний переклад:

Тан Цзаочен кивнув головою і сказав:

– *Так, так, ти маєш рацію, останнім часом мені не дуже щастило: я переспав з кількома жінками, і тепер, чорт забирай, їх чоловіки хочуть приспати мене.*

У цьому випадку вульгарна лексика використовується для підсилення сатиричного ефекту. Тан Цзаочен відповідає із певною іронією та насмішкою на зауваження, що робить його вчинки щодо жінок більш жартівливими, але в той же час нецензурною мовою висловлює своє невдоволення ситуацією. Слова 《搞》 та 《他妈的》 є вульгаризмами, які можна перекласти, відповідно, як "робити" та "чорт забирай". Вони додають насмішливий та емоційний відтінок до висловлення героя, роблячи його реакцію більш виразною. Використання вульгаризмів у контексті сатири призначено для створення гумористичного ефекту. Це може викликати сміх читачів через несподіваність та контраст між серйозним зауваженням дружини і реакцією Цзаочена. Важливо враховувати культурний контекст, оскільки в різних культурах вульгарна лексика може мати різні конотації. У цьому випадку вона використовується як мовний засіб для створення гострого гумористичного враження та акцентуації особливостей персонажа.

Клімакс

Клімакс, як стилістична фігура, представляє собою розташування частин висловлення з прогресуючим зростанням їхнього інтонаційно-сміслового напруження. Цей різновид градації вказує на те, що кожна наступна частина висловлення має в собі підсилення смислового або емоційно-експресивного значення. Клімакс в літературі є важливим засобом, який може значно збільшити ефективність комічного впливу.

Клімакс дозволяє автору побудувати напруження в тексті, створити очікування у читача. Це особливо важливо в комедійних творах, де здатність утримувати увагу та створювати очікування є ключовою для гумористичного ефекту.

Клімакс може бути використаний для підсилення гумористичного ефекту в комічних творах. Поступове наростання напруження та значення допомагає

збільшити комічний вплив, зробити ситуацію більш несподіваною та смішною для читача.

Клімакс додає динаміки в літературний наратив, забезпечуючи читачеві відчуття розвитку та важливості певної ситуації чи події. В комічних творах це особливо важливо, оскільки динамічний наратив може бути більш привабливим для читача, сприяючи кращому сприйняттю гумористичних елементів.

Клімакс може слугувати для акцентуації комічних елементів в тексті. Поступовий підйом напруження дозволяє підсилити смішні деталі, роблячи їх більш виразними та ефективними в контексті гумору.

Використання клімаксу допомагає в структурній організації комічного твору. Він може бути впроваджений так, щоб створити логічний та ефективний сюжет, підкреслити ключові моменти та зробити комічні елементи більш пам'ятним.

Клімакс зустрічається у кінці оповідання «Вибух у повітрі», де друзі Цзаочена проклинають його з великою образою, через що прокляття наростають.

Оригінал:

于是我们破口大骂，我们骂他不可救药，我们骂他是一个混蛋王八蛋，我们骂他不得好死，我们骂他总有一天会染上梅毒，会被梅毒烂掉。

Власний переклад:

І після цього ми вибухнули лайкою: ми обізвали його невиправним, обізвали його тупим виродком, ми прокляли його на болісну смерть, ми прокляли його на зараження сифілісом і загнивання від нього ж.

Слово «骂» відіграло провідну роль у творенні клімаксу, де спочатку воно використовувалось в значенні «обзивати», а пізніше – «проклинати».

Оригінал:

我们徐家的老祖宗不过是养了一只小鸡，鸡养大后变成了鹅，鹅养大了变成了羊，再把羊养大，羊就变成了牛。我们徐家就是这样发起来的。

Власний переклад:

Пращур нашої сім'ї Сюй виростив курча, яке виросло в гуску, яка виросла в козу, яка виросла в вівцю, яка виросла в корову. Так наша родина Сюй розбагатіла.

В даному відомому клімаксі автор використовує метафору розвитку та збагачення сім'ї, починаючи зі "стадії" невеличкої курчати і закінчуючи величезною коровою. Кожна нова "стадія" є наслідком попередньої та символізує зростання багатства та процвітання родини Сюй.

Спочатку, стартуючи з "курча", яке перетворюється в "гуску", а потім в "козу", "вівцю" та "корову", автор конструює образну послідовність, в якій кожен наступний етап є вищим та величнішим за попередній. Ця метафора ілюструє успішний розвиток родини та її здатність росту та вдосконалення.

Використання слова 《养》, що перекладається як "розводити" або "виховувати", надає клімаксу додатковий сенс турботи та догляду, який допомагає уявити цей еволюційний процес як результат уважної опіки над кожним новим "поколінням" у цьому родоводі.

Загалом, цей клімакс не лише створює гармонійний образ процвітання сім'ї, а й відображає вагу традиції, зрілості та продовження родоvodu.

Антиклімакс

Антиклімакс, протилежне поняття до клімаксу, є стилістичною фігурою, де розташування частин висловлення супроводжується послабленням інтонаційно-сміслового напруження, приводячи до зниження емоційного або смислового навантаження кожної наступної частини [30]. У контексті комічних літературних творів антиклімакс виконує значущу роль, і його важливість визначається кількома ключовими аспектами.

Антиклімакс було використано в оповіданні «Вибух у повітрі», щоб описати сцену, де втомлений від спеки і, як можна зрозуміти пізніше, сімейного життя чоловік дратується від навколишнього середовища.

Оригінал:

我咒骂夏天的炎热, 我咒骂电视里的节目, 我咒骂嘎嘎作响的破电扇, 我咒骂刚刚吃过的晚餐, 我咒骂晾在阳台上的短裤……

Власний переклад:

Я проклинаю літню спеку, проклинаю передачі по телевізору, проклинаю брязкіт зламаного електровентилятора, проклинаю щойно з'їдену вечерю, проклинаю шорти, що висять на балконі....

Дієслово 《咒骂》, прив'язуючись до іменників, створює антиклімакс, який спочатку описує доволі важливі і дратівливі моменти, але коли підходить черга до шортів, зводить усю злість і лайку нанівець своєю абсурдністю.

Антитеза

Антитеза є стилістичною фігурою, що полягає у протиставленні контрастних явищ, образів або понять, часто заснованих на використанні антонімів. У літературних творах антитеза виступає важливим засобом для створення комічного ефекту, збагачення тексту та вираження протилежностей у найекспресивніший спосіб.

По-перше, антитеза є потужним інструментом у комедійних літературних творах для вираження комічного контрасту. Протиставлення контрастних понять або ситуацій надає твору несподіваний оберт та викликає сміх, оскільки читач або глядач здивований несподіваним об'єднанням протилежних елементів. Наприклад, у комедійному контексті антитеза може викликати сміх через непередбачувані обставини або несподівані зіткнення протилежностей.

По-друге, антитеза сприяє розвитку гумористичного стилю, роблячи літературний твір більш цікавим та пам'ятними. Шляхом створення контрастів між ситуаціями, образами чи ідеями, автор може залучити увагу читача і викликати сміхові реакції. Антитеза дозволяє створити комічні сцени, в яких навіть найнепередбачуваніші обставини стають джерелом гумору.

По-третє, антитеза у комедійних творах може використовуватися для підсилення характерів та їхніх особливостей. Протиставлення протилежностей у характерах героїв може надати їм більшого контрасту та робити їхню поведінку або висловлювання більш виразними та комічними. Це може виявитися у використанні антитези для створення несподіваних ситуацій, де герої виявляються в неймовірних чи абсурдних обставинах.

По-четверте, антитеза у комедійних творах може взаємодіяти з іронією та сарказмом, створюючи багатогранний гумористичний контекст. Протиставлення протилежностей може підсилювати іронічний ефект та робити комедійні висловлювання більш насиченими. Також, антитеза може бути використана для вираження саркастичних конфліктів у контексті гумористичного повідомлення.

У своїй творчості Юй Хуа часто послуговується антитезою, поєднуючи її з порівнянням. Антитезу він і використав в описі батька головного героя:

Оригінал:

我爹走到了城里，城里人见了都叫他先生。我爹是很有身份的人，可他拉屎时就像个穷人了。他不爱在屋里床边的马桶上拉屎，跟牲畜似的喜欢到野地里去拉屎。

Власний переклад:

*Коли мій батько їздив до міста, люди називали його паном. **Мій тато — людина високого статусу, але він просто як бідняк, коли сере.** Він не любить справляти нужду на унітаз біля ліжка в будинку. Як тварина любить справляти нужду на волі.*

Комічне у цьому висловленні базується на порівняннях, вульгаризмах та антитезах, які роблять образ батька смішним через несподівані аспекти його поведінки. Використання протиставлення між високим статусом та бідною туалетною поведінкою є характерним для китайського гумору, оскільки він часто використовує такі контрасти для створення комічних сцен. Ще однією характерною рисою китайського гумору є використання образів та порівнянь з побутового життя для створення комічних ситуацій. У даному випадку, вираз «跟牲畜似的» («схожий на тварину») виглядає як елемент фольклору, що робить гумор близьким та доступним читачу.

Також влучним є використання терміну «拉屎», яке в прямому значенні використовується для опису опорожнення тварин, в перекладі на українську мову – «гадити», але будучи поставленим біля «людини» має вульгарну конотацію «срати».

Логічне протиріччя

Комічному властиве парадоксальне, яке проявляється при порушенні логічних зв'язків. Відтак в оповіданні «Опівдні з завиванням північно-західного вітру»

головний герой пояснює незнайомцю його неправоту щодо приниження, пояснюючи, що в нього є ціла збірка написаних ним книг.

Оригінал:

你胡说，你这个卑鄙的小市民。”他横眉竖眼地说。

我对他说：“我不是什么小市民，这一点我屋内堆满的书籍可以向你证明。”

Переклад:

– Ти верзеш маячню, нікчемний міщанин, - процідив він крізь зуби.

– Я не якийсь нікчемний міщанин, - почав я, - про це можна судити з нагромадження книг, яке зібралось в моєму домі.

Якщо поза контекстом можна сказати, що таке пояснення є логічним, то в контексті незнайомиць скоріше використав евфемізм, щоб образити людину, яка не хоче йти на похорони свого друга, що властиво міським жителям, які завжди заклопотані.

Умовчання

Умовчання – стилістична фігура, яка виражається обірваним реченням, в якому думку не висловлено повністю. Умовчання зустрічається в оповіданні «Опівдні з завиванням північно-західного вітру», коли головний герой кепкує зі свого сусіда, що водить багато друзів додому, тим самим намагаючись перевести увагу непроханого гостя на нього.

Оригінал:

“…… 如果你想把你的朋友硬塞给我，我绝不会要。因为我从来就没有什么朋友。不过……”我缓和了一下口气，继续说，“不过你可以把你的朋友去送给 4 室，也就是我的邻居，他有很多朋友，我想再增加一个他不会在意的。”

Переклад:

– ... Якщо ти будеш продовжувати мені нав'язувати якихось друзів, то я їх не прийму. Оскільки у мене ніколи не було друзів. Але... - я пом'якишив свій голос. – Але ти можеш віддати свого друга в квартиру під номером 4, моєму сусіду. У нього багато друзів, і я не думаю, що він буде проти додати ще одного.

Умовчання використовується задля підготовки читача до жарту, оскільки весь епізод дуже напружений через бажання незнайомця вбити головного героя. У перекладі присутнє членування речення.

Висновки до 3 розділу

Аналіз художніх засобів в оповіданнях Юй Хуа «Жити», «Вибух у повітрі» та «Опівдні з завиванням північно-західного вітру» відображає високий рівень його майстерності та вміння використовувати комічні елементи для досягнення специфічної атмосфери в тексті. Детальний розгляд художніх засобів вказує на різноманітність їх використання, сприяючи створенню гумористичних сценаріїв та надаючи оповіданням унікальний характер.

Одним із основних засобів, які Юй Хуа використовує для досягнення комічного ефекту, є порівняння. Указано, що автор використав 35 порівнянь у своїх оповіданнях. Порівняння дозволяють створювати несподівані паралелі між різними об'єктами чи явищами, що викликає сміх та робить оповідання більш живим.

Метафори, згідно з аналізом, є ще одним значущим елементом художнього оформлення оповідань. Їх використано 20 разів, що свідчить про їх значущість у творчому стилі Юй Хуа. Метафори дозволяють автору передавати складні ідеї чи почуття шляхом асоціацій з іншими об'єктами чи явищами. Наприклад, "його серце билосся, як трофейна риба на кухні" може ілюструвати неспокій чи незручність героя.

За допомогою ампліфікації, яку автор використовує 5 разів, Юй Хуа збільшує значущість чи важливість певного аспекту, роблячи його більш виразним для читача. Наприклад, "його сміх лунає, як грізний грім, наповнюючи всі куточки кімнати". Таке використання ампліфікації може зробити комічну сцену більш запам'ятовуючою та ефектною.

Вульгаризм, вжитий 10 разів, може бути ключовим засобом створення грубого, але гумористичного ефекту в оповіданнях. Використання ненормативної лексики може викликати сміх читача через несподіваність та контраст до загального стилю

оповідання. Однак, слід зазначити, що використання вульгаризмів потребує обережності, оскільки вони можуть бути образливими чи нецензурними.

Клімакс та антиклімакс в оповіданнях Юй Хуа використовані по одному разу. Клімакс представляє собою точку найвищого напруження в оповіданні, а антиклімакс є її контрастною точкою, коли очікування читача різко знижується. Ці елементи сприяють розвитку комічного сюжету та створюють несподівані повороти подій.

Логічне протиріччя, вжите один раз, може бути важливим елементом комічного ефекту, оскільки воно порушує звичайність та логічність подій у світі оповідання. Такий підхід дозволяє авторові здивувати читача та викликати сміх через несподіваність.

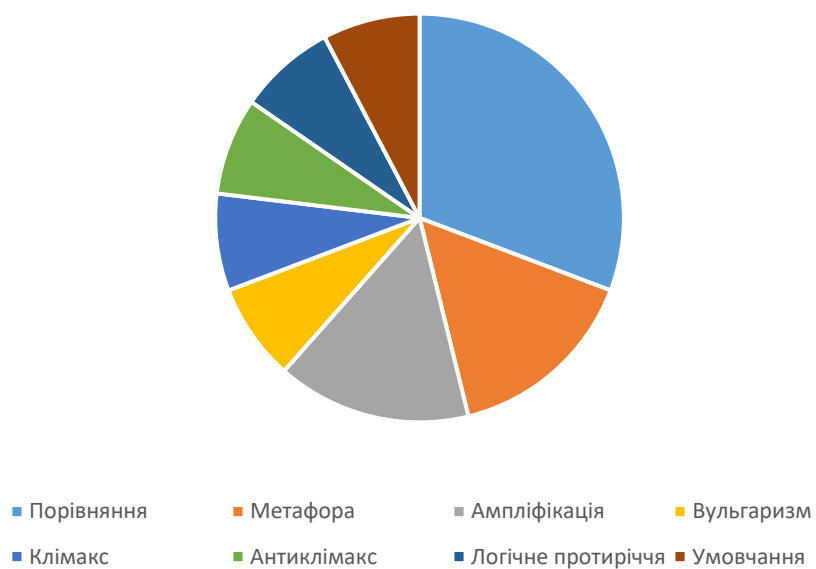
Умовчання, використане один раз, може надавати оповіданню додатковий шар глибини та таємниці, що сприяє комічному ефекту. Залишаючи певні деталі чи обставини невисвітленими, автор залишає місце для уяви та інтерпретації читача, що може бути особливо ефективним у комедійних творах.

Загалом, було використано 74 художніх тропів. (див. граф. 1)

Загальною характеристикою використаних художніх засобів є їхня різноманітність та збалансованість. Кожен засіб використовується автором не просто для створення гумористичних сцен, але й для підтримки загальної атмосфери оповідань та розвитку персонажів. Такий підхід робить оповідання цікавими, багатограними та надає їм індивідуальний стиль.

Загалом, аналіз художніх засобів в оповіданнях Юй Хуа вказує на його високий рівень майстерності у використанні комічних елементів. Він вдало поєднує різні тропи та фігури мови, створюючи характерну гумористичну атмосферу, яка робить його твори неповторними та привабливими для читача.

Таблиця 1. Художні засоби творення комічного у
працях Юй Хуа

ВИСНОВКИ

У сучасному дослідженні природи комічного виділяють три основні підходи: теорію переваги, теорію розрядки та теорію невідповідності. Кожен з цих підходів розкриває різні аспекти та механізми, що сприяють розумінню природи гумору та його ролі у вираженні сміху.

Теорія переваги, заснована на ідеї вияву переваги одного індивіда над іншим, надає можливість аналізувати гумор у політичному дискурсі та інших сферах, де використовується глузливий характер для приниження опонентів. Історично ця теорія знайшла підтримку в роботах філософів, таких як Платон, Аристотель, Гоббс та Хейворт.

Теорія розрядки акцентує увагу на ефекті сміху, що виникає від розрядження емоційної напруги. Цей підхід розглядає гумор як спосіб розгортання накопиченої енергії та може бути важливим елементом психологічної гармонії. Ідеї Шафтсбері, Спенсера та Фрейда в цьому контексті сприяють розумінню взаємодії між емоціями та комічним сприйняттям.

Теорія невідповідності аналізує умови, які роблять щось смішним, часто пов'язуючи це з несподіваними, амбігвалентними або протиріччями ситуаціями. Цей підхід важливий для розуміння механізмів комічного в ситуаціях, де реальність не відповідає очікуванням.

Останні 50 років позначені активним вивченням гумору через лінзу семантики та прагматики, де вивчення семантичних та прагматичних аспектів гумору виходить на передній план. Ці підходи сприяють глибшому розумінню того, як мовленнєві засоби можуть створювати комічні ефекти та викликати сміх у людей.

Загалом, вивчення комічного в контексті різних філософських підходів та сучасних досліджень сприяє розширенню нашого розуміння природи гумору, його функцій у суспільстві та впливу на психічне здоров'я людини.

Також у розділі 2 було розглянуто такі види комічного як гумор, іронія, сарказм, сатира та абсурд.

Що стосується засобів вираження комічного, то було виявлено, що використання синекдохи, антитези, гіперболи, літоти та епітету в мовленні сприяє створенню

образів, які поглиблюють емоційне зв'язку з текстом. Ці стилістичні засоби, такі як перебільшення, протиставлення та образні описи, надають мовленню ефектності та індивідуальності, роблячи його пам'ятним і виразним. Епітет, використовуючи конкретні та емоційно забарвлені слова, збагачує зображення та надає йому символічного значення. Ампліфікація, нагромаджуючи однорідні елементи, робить мовлення емоційним та насиченим. Вульгаризм, використовуваний обережно, додає автентичності та колориту твору. Клімакс, через наростання напруження, підсилює враження та емоційний вплив, створюючи виразний момент у тексті.

В аналізі художніх засобів у творах Юй Хуа, таких як "Жити", "Вибух у повітрі" та "Опівдні з завиванням північно-західного вітру", виявлено високий рівень його майстерності та здатність використовувати комічні елементи для створення специфічної атмосфери в тексті. Детальний аналіз художніх засобів вказує на різноманітність їхнього використання, що сприяє створенню гумористичних сценаріїв та надає оповіданням унікальний характер.

Одним з основних засобів, які Юй Хуа використовує для досягнення комічного ефекту, є порівняння. Зазначено, що автор використав 35 порівнянь у своїх оповіданнях. Ці порівняння дозволяють створювати несподівані паралелі між різними об'єктами чи явищами, що викликає сміх та робить оповідання більш живим.

Метафори, за аналізом, є ще одним значущим елементом художнього оформлення оповідань. Їх використано 20 разів, свідчаючи про їхню вагомість у творчому стилі Юй Хуа. Метафори дозволяють автору передавати складні ідеї чи почуття шляхом асоціацій з іншими об'єктами чи явищами.

Ампліфікація, яку автор використовує 5 разів, збільшує значущість чи важливість певного аспекту, роблячи його більш виразним для читача. Таке використання ампліфікації може зробити комічну сцену більш запам'ятовуючою та ефектною.

Вульгаризм, вжитий 10 разів, може бути ключовим засобом створення грубого, але гумористичного ефекту в оповіданнях. Його використання може викликати сміх читача через несподіваність та контраст до загального стилю оповідання.

Клімакс та антиклімакс в оповіданнях Юй Хуа використані по одному разу, сприяючи розвитку комічного сюжету та створюючи несподівані повороти подій.

Логічне протиріччя, вжите один раз, може бути важливим елементом комічного ефекту, оскільки воно порушує звичайність та логічність подій у світі оповідання.

Умовчання, використане один раз, надає оповіданню додатковий шар глибини та таємниці, що сприяє комічному ефекту.

Загалом, було використано 74 художніх тропів, і загальною характеристикою їх використання є різноманітність та збалансованість. Юй Хуа успішно поєднує різні тропи та фігури мови, створюючи гумористичну атмосферу, що робить його твори неповторними та привабливими для читача.

РЕЗЮМЕ

摘要

对幽默和漫画的分析仍然是哲学、心理学、语言学、文学研究和社会学等各个领域的重要研究课题。语言学领域，尤其是语言学领域的研究尤为有趣。然而，在所有研究中，对现代汉语，特别是某位作家余华的作品中表达喜剧的语言和文体手段系统的分析引起了特别关注。

分析余华作品的一个重要方面是运用艺术手段创造喜剧效果。作者系统地使用了各种套语和修辞手法，在他的故事中营造出幽默的氛围。

本课题之所以具有现实意义，是因为语言学家们一直有兴趣系统地研究喜剧这一美学范畴，以及通过语言和文体手段实现这一美学范畴的手段，同时也有必要以英语和乌克兰语为素材，研究和描述儿童文学话语中的喜剧手段和技巧，以及各种类型的文本和话语。

本研究的目的是探究喜剧的范畴及其类型：幽默、反讽、讽刺，并系统地描述现代汉语和乌克兰语中实现喜剧范畴的语言和文体手段。

实现这一目标需要完成以下任务：

- 将喜剧概念作为美学范畴进行本体论研究；
- 描述现代喜剧分类概念；
- 研究表达喜剧的语言和文体手段与技巧；
- 研究使用语言技巧（套路）表现喜剧的实例；
- 了解喜剧的语言性质如何在汉语话语的不同文本层面得到体现；

以中国先锋艺术家余华的作品为基础，研究如何运用语言技巧达到喜剧效果。

研究对象是在语言和文体话语中表达漫画类别的手段。研究对象是语言和文体手段的机制以及在文本不同层面实现漫画的技巧。

研究的材料是在中国和乌克兰儿童文学话语中作为实现喜剧效果的手段的词汇和句法文体手段，这些手段是通过连续取样的方法从中国和乌克兰儿童文学话语中获得的。

研究单位是儿童文学话语文本中的词法、句法或词法-句法片段。文本材料的语料库由英语和乌克兰语中使用所分析的手段达到喜剧效果的例子组成，其来源是小说文本，即儿童和青少年读物，以及互联网资源。

这项工作的实用价值在于，本研究的成果可用于英语文体学的实践课程，特别是研究表达漫画的语言和文体手段，也可用于基于文学文本语言分析问题或翻译理论的理论研究。

检验研究成果。在“AD ORBEM PER LINGUAS. 通过语言走向世界”国际科学实践视频会议（2023年5月18-19日）上介绍了该研究的主要内容和成果，并发表了题为“比较作为余华散文中的漫画形象手段”的摘要。

作品结构。资格（硕士）论文由引言、摘要、三章（含结论）、结论、摘要、辞书来源清单和经验材料来源组成。

引言强调了研究的目的和相关性、为研究该主题而设定的任务、研究方法、对象、资格认证工作的实用价值、研究主题和材料。导言还介绍了资格论文的批准情况。

第一章界定了喜剧的本体概念，喜剧的性质和类型，幽默、反讽、讽刺和挖苦等现象的种类，以及作者在华语文学中以闪电般的技巧达到喜剧效果的手段。

第二部分概述了研究的方法论基础。对喜剧的类型进行了研究，并对喜剧艺术手段的分类进行了说明。

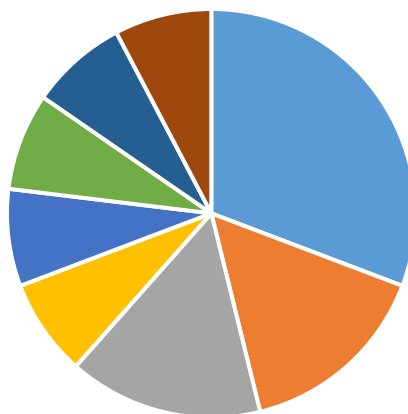
第三章是论文的实践部分，即中国作家余华作品中表现漫画的词法和句法手段，展示了这些艺术手段作为套语的使用方法，并将上述文学手段翻译成乌克兰语。

结论提供了硕士论文的研究成果和定量计算结果。

Додатки

Графік 1

Таблиця 1. Художні засоби творення комічного у
працях Юй Хуа

■ Порівняння   ■ Метафора   ■ Ампліфікація   ■ Вульгаризм
■ Клімакс   ■ Антиклімакс   ■ Логічне протиріччя   ■ Умовчання

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Attardo, S. (Ed.). (2014). *Encyclopedia of humor studies*. (Vols. 1-2). Thousand Oaks, California: SAGE Publications.
2. Baker, P. (2006). *A Glossary of Corpus Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. Berger, A. A. (2001). *An Anatomy of Humor*. New Brunswick, New Jersey.
4. Biber, D. (1998). *Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: CUP.
5. Castleden, R. (2003). *King Arthur: The Truth Behind the Legend*. London: Routledge.
6. Chesterman, A., & Wagner, E. (2014). *Can Theory Help Translators? A Dialogue between the Ivory Tower and the Wordface*. London: Routledge.
7. Chiaro, D. (1992). *The Language of Jokes: Analysing Verbal Play*. New York: Routledge.
8. Clear, J. (1993). *From Firth Principles. Computational Tools for the Study of Collocation*. In Baker, M. et al. (Eds.), *Text and Technology. In Honour of John Sinclair*. Philadelphia, Amsterdam: John Benjamins Pub. Co., 271–292.
9. Delabastita, D. (1996). *The Translator: Volume 2, Number 2: Wordplay and Translation: Essays on Punning and Translation*. Manchester: St. Jerome Publishing.
10. Delabastita, D. (1996). *The Translator: Wordplay and Translation: Essays on Punning and Translation*. Manchester: St. Jerome Publishing.
11. Dixon, N. E. (1980). *Humor: A cognitive alternative to stress?* In Sarason, I. G., & Spielberger, C. D. (Eds.), *Stress and anxiety* (Vol. 7). Washington, DC: Hemisphere, 281–289.
12. Giorgadze, M. (2014). *Linguistic Features of Pun, its Typology and Classification*. *European Scientific Journal*, November, 6.
13. Hoey, M. (2000). *A world beyond collocation: New perspectives on vocabulary teaching*. In Lewis, M. (Ed.), *Teaching collocations: Further developments in the lexical approach.*, 224–245.
14. Hoffman, T. (2011). *Preposition Placement in English*. Cambridge.

15. Horton, N. (2005). *The Continuum Encyclopedia of Literature*. London: Continuum Int. Publ. Group.
16. Kemertelidze, N. (2013). Stylistic Repetition, its Peculiarities and Types in Modern English. *European Scientific Journal*, July, 9.
17. Kotthoff, H. (2003). Responding to Irony in Different Contexts: on Cognition in Conversation. *Journal of Pragmatics*, 35, 1387–1411.
18. Leech, G. (2011). Principles and Applications of Corpus Linguistics. In Viana, V., Zyngier, S., & Barnbrook, G. (Eds.), *Perspectives on Corpus Linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 155–170.
19. Lefcourt, H. M. (2001). *Humor: The psychology of living buoyantly*. New York: Kluwer Academic.
20. Lewis, M. (1993). *Implementing the lexical approach: Putting theory into practice*. Hove, England: Language Teaching Publications.
21. Lipka, L. (2009). Non-serious Text Types, Comic Discourse, Humour, Puns, Language Play, Limericks, Punning and Joking. *Munich*, Vol. 6, 84-91.
22. Ludovici, A. (1933). *The Secret of Laughter*. New York.
23. Mallan, K. (1993). *Laugh Lines: Exploring Humor in Children's Literature*. Newtown, NSW: Primary English Teaching Association, 83 p.
24. Martin, R. A. (2007). *The Psychology of Humor: An Integrative Approach*. Elsevier, USA.
25. Morreall, J. (1986). *The Philosophy of Laughter and Humor*. Albany, NY: SUNY Press.
26. Mulkay, M. (1988). *On humor: Its nature and its place in modern society*. New York: Basil Blackwell.
27. Nicolson, H. (1956). *The English Sense of Humour and Other Essays*. London: Constable and Company Ltd.
28. Nida, E., & Taber, Ch. R. (1964). *Theory and Practice of Translation*. Leiden.
29. Provine, R. R. (2000). *Laughter: A scientific investigation*. New York: Penguin.
30. Ганич, Д.І., Олійник, І. (1985). *Словник лінгвістичних термінів*. Київ: Вища школа.

31. Гладкова, А. П. (2010). Модель анотації текстового корпусу як засіб дослідження художньої картини світу. *Studia Linguistica*, 4, 524–528.
32. Гром'як, Р. Т., Ковалів, Ю. І., Теремко, В. І. (2007). Літературознавчий словник-довідник. Київ: ВЦ «Академія».
33. Дземідок, Б. (1974). Про комізм: [монографія]. М: Прогрес.
34. Звонська, Л. Л., Корольова, Н. В., Лазер-Паньків, О. В. та ін. (2017). Ампліфікація. У Енциклопедичний словник класичних мов (с. 34). Київ: ВПЦ «Київський університет».
35. Ковалів, Ю. (2007). Літературознавчий словник-довідник (Т. 1, с. 579). Київ: Академія.
36. Ковалів, Ю. І. (2007). Метафора. У Літературознавча енциклопедія (Т. 2 : М — Я, с. 35-37). Київ: ВЦ «Академія».
37. Літературознавчий словник-довідник. (1997). Київ: Академія.
38. Тараненко, О. О. (2004). «Українська мова»: Енциклопедія. (2-ге вид.). Київ: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана.
39. Чернишевський, М. (1970). Естетичні відношення мистецтва до дійсності. Київ: Мистецтво.
40. 余华 . (н. д.). 《空中爆炸》 . URL. <https://www.99csw.com/book/2423/72793.htm>
41. 余华 . (н. д.). 《西北风呼啸的中午》 . URL. <https://www.99csw.com/book/2423/72806.htm>
42. 余华 . 《活着》 . URL. <https://www.kanunu8.com/book3/7193/index.html>
43. 刘, 勰. (1900). 文心雕龙. 上海: 上海古籍出版社.
44. 司马, 迁. (2008). 史记. 上海: 中华书局.
45. 新华字典. (1998). 北京: 商务印书馆.
46. 方, 传余. (2010). 言语幽默语用策略研究. 北京: 北京师范大学出版社.

47. 王, 决., 汪景寿., 藤田香. (1995). 中国相声史. 北京: 北京燕山出版社.
48. 薛, 宝琨. (1985). 中国的相声. 北京: 人民出版社 : 新华书店发行.